

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-4-60 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 17-11/132-60
Karar Tarihi : 23.03.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Adem BİRCAN,
Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Burak SAĞLAM, Muhammed Safa UYGUR, Hatice CESUR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Erhan ASLANER
Osmaniye Mah. Şirin Sok. No:25/5 Bakırköy/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - İzfaş İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Ticaret A.Ş.
Fuar İzmir Sakarya Mah. Sakarya Cad. 35410 Gaziemir/İzmir
- Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.
Cumhuriyet Mah. Eski Hadımköy Yolu Cad. No:9/1 34500
Büyüçekmece/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** İzfaş İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Ticaret A.Ş.'nin plastik ve metal işleme sektöründe fuar düzenleyen teşebbüsle sözleşme yapmayı reddederek teşebbüsü piyasa dışına çıkardığı ve ilgili fuarın düzenlenmesini Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.'ye bırakarak Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.'nin tekel konuma gelmesine sebep olduğu, Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.'nin hemen hemen tüm illerdeki fuar alanlarını işletmeye başladığı ve diğer fuar düzenleyicilerini piyasadandan dışladığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.'nin (YAĞMUR FUARCILIK), İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) ait Fuar İzmir'de¹ 18 yıldır düzenli olarak fuar düzenlediği,
- Söz konusu fuar alanının bir iktisadi teşekkül olan ve fuar düzenleme ve fuar alanı işletme faaliyeti ile iştigal eden İzfaş İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Ticaret A.Ş. (İZFAŞ) tarafından işletildiği,
- Fuar İzmir dışında İzmir'de fuar düzenlenebilecek bir alan bulunmadığı, bu nedenle İZFAŞ'ın fuar alanı işletmeciliği alanında hâkim durumda olduğu ve rekabet hukuku kurallarına tabi olduğu,

¹ Başvuruda "Fuar İzmir" şeklinde kastedilen fuar alanının 2016 yılına kadar İzmir Alsancak'ta yer alan Kültürpark Fuar Alanı, sonrasında ise Gaziemir'de kurulan ve Mart 2015'te faaliyete geçen fuar alanı olduğu belirlenmiştir.

17-11/132-60

- YAĞMUR FUARCILIK'ın 1998-2010 yılları arasında uluslararası fuar niteliğindeki Plastik&Ambalaj Teknolojileri ve Ürünleri Fuarı'nı (İPAF FUARI) 12 kez düzenlediği, söz konusu fuarlarda yüksek cirolar elde edilmesi nedeniyle, İZFAŞ yetkililerince mezkûr fuarın artık kendileri tarafından düzenleneceğinin belirtildiği, akabinde YAĞMUR FUARCILIK ile İPAF FUARI'na ilişkin kira sözleşmesinin sonlandırıldığı,
- Anılan fuarın 2011 ve 2012 yıllarında İZFAŞ tarafından düzenlendiği fakat başarı sağlanamadığı,
- İZFAŞ'ın İPAF FUARI için gerekli holleri YAĞMUR FUARCILIK'a kiralamamak ve akabinde ilgili fuarı kendisi düzenlemek suretiyle hâkim durumunu kötüye kullandığı,
- Benzer şekilde İZFAŞ'ın, YAĞMUR FUARCILIK tarafından 2000-2016 yılları arasında Fuar İzmir'de yılda bir kez düzenlenen 3T Uluslararası Metal İşleme, Kalıp, Otomasyon ve Kaynak Teknolojileri Fuarı'nın (3T FUARI) yapılmasına da önce kira sözleşme süresinin üç yıldan bir yıla indirilmesi, akabinde 2016 yılında sözleşmelerinin yenilenmemesi suretiyle engel olduğu,
- Esasen fuar düzenlemenin riskli, yüksek maliyetli ve uzun vadede ticari karlılığa dönüşen bir faaliyet olması nedeniyle sürekliliğinin önemli olduğu,
- 2016 yılında düzenlenen 3T FUARI'nın bitimini müteakip teamül gereği İZFAŞ ile 2017 fuar sözleşmesinin imzalanması gerekmektedir, üç ay boyunca İZFAŞ tarafından sözleşmelerinin yenilenmediği, ayrıca, sözleşmelerinin yenilenmeyeceğine ilişkin kesin bilgi verilmesinden de kaçınıldığı, İZFAŞ tarafından 20.06.2016 tarihinde gerekçe belirtilmeksizin YAĞMUR FUARCILIK ile sözleşme yapılmayacağına bildirildiği,
- İlgili yazıda "*Konu ile ilgili yönetim kurulumuzun görüşünü daha önce sözlü olarak bildirmiştik*" ifadelerine yer verilmekle birlikte, YAĞMUR FUARCILIK'a böyle bir bildirim yapılmadığı,
- Öte yandan bildirim öncesinde İZFAŞ Yönetim Kurulu üyesi ile yapılan görüşmede Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.'nin (TÜYAP) teklifinden bahsedildiği,
- TÜYAP'ın üç hol kiralamak istediği söz konusu fuarda, YAĞMUR FUARCILIK'ın bir holü kiralamak istediği,
- Öte yandan aynı tarihlerde aynı alanda birden fazla fuar düzenlenebildiği, bu nedenle bu durumun İZFAŞ'ın kâr kaybına neden olmayacağı, bu nedenle TÜYAP'ın söz konusu teklifinin, YAĞMUR FUARCILIK ile İZFAŞ arasındaki kira sözleşmesinin yenilenmemesi için haklı gerekçe oluşturmayacağı,
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin (TOBB) yayımlanmış olduğu 2017 Fuar Takvimi çerçevesinde Fuar İzmir'de 3T FUARI ile aynı konuyu haiz Maktek Avrasya Takım Tezgâhları, Metal Sac İşleme Makineleri Tutucular Kesici Takımlar Kalite Kontrol Ölçüm Sistemleri, CAD/CAM PLM Yazılımları ve Üretim Teknolojileri Fuarı'nın (MAKTEK FUARI) ve yine daha önce YAĞMUR FUARCILIK tarafından düzenlenen İPAF FUARI ile aynı konuyu haiz PLAST PAK Plastik ve Ambalaj Teknolojisi Makine ve Malzemeleri Fuarı'nın (PLAST-PAK FUARI) TÜYAP tarafından İzmir'de düzenleneceğinin kesinleştiği,

17-11/132-60

- MAKTEK FUARI'nın konusunu oluşturan ürün grupları dikkate alındığında, bahse konu fuarların öncelikle sanayinin gelişmiş olduğu ve ticari rantabilite sağlayabilecek İstanbul, Bursa, İzmir ve Konya illeri başta olmak üzere gerekli altyapıya sahip fuar alanlarında düzenlenebileceği,
- İstanbul'da TÜYAP'a ait Tüyap Kongre ve Kültür Merkezi'nin yanı sıra İstanbul Fuar Merkezi'nin (İFM) de gerekli altyapıya sahip fuar alanı olduğu, bununla birlikte %80'i CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş. (CNR) tarafından işletilen İFM'de, bahse konu teşebbüsün diğer teşebbüslere alan kiralamak yerine kendisinin fuar düzenlemeyi tercih ettiği,
- Konya, Bursa, Kocaeli, Adana gibi sanayi ve makine alanlarında sektörel fuar yapılabilecek teknik altyapılı fuar alanlarının TÜYAP'a devredildiği ve bu çerçevede tekelleşme yaratıldığı, bu şekilde TÜYAP'ın 2010 yılından itibaren Konya, Bursa, Adana, Diyarbakır, Samsun, Adapazarı, Kocaeli başta olmak üzere hemen hemen tüm illerdeki fuar alanlarını kendisinin işletmeye başladığı ve bu çerçevede tekel konuma geldiği, Türkiye'de yüze yakın fuarı diğer fuar düzenleyicilerini dışlayarak kendisinin düzenlediği,
- TÜYAP'ın fuar alanı işletmecisi konumuna geldiği, söz konusu alanlarda daha önce fuar düzenleyen tüm firmaları sözleşmelerini yenilemeyerek veya iptal ederek piyasa dışına ittiği,
- İZFAŞ'ın da plastik sektöründe ve metal işleme sektöründe TÜYAP'ın tek alternatifi olan YAĞMUR FUARCILIK ile kira sözleşmesine son vererek TÜYAP'ı tekel konuma getirdiği, bu bağlamda İZFAŞ'ın piyasadaki hâkimiyetini 2010 yılından başlamak suretiyle kötüye kullandığı,
- Bahsi geçen nedenlerle YAĞMUR FUARCILIK'ın da piyasa dışına çıkarıldığı, asli faaliyetini yapamaz konuma getirilerek zarara uğratıldığı,
- YAĞMUR FUARCILIK'ın fuarcılık faaliyeti kapsamında gerekli yatırımları yaptığı, kira sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerini ve ödemelerini zamanında yerine getirdiği,
- Bununla birlikte 3T FUARI sözleşmesinin yenilenmemesi ve başka teşebbüse verilmesiyle kendisinin kalıcılaştırdığı fuarların ve marka kimliğinin bedelsiz ve tazminatsız bir şekilde başka teşebbüslerce elde edildiği

ifade edilmekte ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 19.12.2016 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 10.01.2017 tarih ve 2016-4-60/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Kurulumuzun 19.01.2017 tarihli toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 14.03.2017 tarih ve 2016-4-60/ÖA sayılı rapor görüşülerek karara bağlanmıştır.

17-11/132-60

(5) H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- İZFAŞ'ın; şikâyetçi YAĞMUR FUARCILIK ile süregelen kira sözleşmelerini yenilemeyerek adı geçen teşebbüsün piyasa dışına çıkmasına ve fuar alanını TÜYAP'a tahsis etmek suretiyle adı geçen teşebbüsün tekel konumuna gelmesine sebep olduğu iddiaları kapsamında yapılan incelemelerde ulaşılan sonuca göre, bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde ihlal olarak değerlendirilemeyeceği, bu sebeple anılan Kanun'un 41. maddesi kapsamında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı,
- TÜYAP'ın sanayi ve makine alanlarında sektörel fuar yapılabilecek teknik altyapılı fuar alanlarını devralarak, bu alanda tekelleştigiine ilişkin iddiaların 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde incelenebileceği, bununla birlikte;
 - Kocaeli, İzmir ve Kayseri'de yer alan fuar merkezlerine ilişkin dönemsel tahsis sözleşmelerinin, teşebbüse fuar alanı/fuarlar üzerinde kontrol hakkı sağlamaması nedeniyle Kanun'un 7. maddesi ile 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ veya Tebliğ) çerçevesinde birer devir işlemi sayılamayacağı,
 - Diyarbakır ve Samsun'da yer alan fuar merkezlerine ilişkin kira sözleşmelerinin, devre konu fuar merkezlerinin ilk defa TÜYAP tarafından işletilmeye başlanması nedeniyle Kanun'un 7. maddesi ile mezkûr Tebliğ çerçevesinde birer devir işlemi sayılamayacağı,
 - Bursa, Adana ve Konya'da yer alan fuar merkezlerine ilişkin kira sözleşmelerinin, mezkûr Tebliğ kapsamında kontrolde kalıcı değişikliğe yol açmakla beraber her bir işlem özelinde işlemlerin gerçekleştirilme tarihleri itibarıyla 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 20. maddesinde öngörülen zamanaşımı sürelerinin dolmuş olması

nedenleriyle şikâyetin reddi ile 4054 sayılı Kanun kapsamında işlem tesisine yer olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (6) Dosya konusu olayın gerçekleştiği fuarcılık sektöründe fuar alanı işletmecisi, fuar organizatörü ve katılımcı firmalar olmak üzere üç ayrı taraf bulunmaktadır. Bu özellik dikkate alındığında farklı ticari ilişkilere konu olması nedeniyle ilki düzenlenen fuar, ikincisi ise fuarın düzenlendiği mekân olmak üzere iki farklı ürün/hizmet bulunmaktadır. Başvurunun esasen İZFAŞ'ın YAĞMUR FUARCILIK'a fuar alanını kiralamamasını konu edinmesi dolayısıyla işbu dosya kapsamındaki temel ilişki fuar alanı işletmecisi ile fuar organizatörü arasında olup, bu bağlamda fuar alanı işletmeciliğine yönelik bir pazar tanımının yapılmasını gerektirmektedir.
- (7) Başvuru kapsamında bahsi geçen fuarlar İPAF ve 3T Fuarları olup, başvuru içeriğinden İPAF FUARI'nda sergilenen ürün ve hizmet grubunu; ambalaj makineleri ve malzemeleri, yardımcı malzeme ve ekipman, plastik hammadde, plastik işleme makineleri ve ekipmanı, robot sistemleri, kalıp ve kalıp sistemleri ile test ölçüm cihazlarının; 3T FUARI'nda sergilenen ürün ve hizmet grubunu ise takım tezgâhları, metal sac işleme makineleri, metal yüzey işlem makineleri, kaynak makineleri, kalıp sistemleri, tutucu kesici takımlar, kalite kontrol ölçüm otomasyon, robot sistemleri ve üretim teknolojilerinin oluşturduğu anlaşılmaktadır. Başvuruda söz konusu fuarlardan İPAF FUARI *plastik ve ambalaj teknolojileri fuarı*, 3T FUARI ise *metal işleme teknolojileri fuarı* olarak nitelendirilmiştir.

17-11/132-60

- (8) Kurulumuzun geçmiş kararlarından² görüleceği üzere, belirli bir alana özgü ihtisas fuarları; söz konusu fuarlara o alanda faaliyet gösteren teşebbüslerin katılması, ziyaretçilerin o alanda sergilenen ürün ve hizmetlerin muhtemel alıcısı olması, farklı ihtisas fuarlarının birbirine ikame olamaması gibi nedenlerle ayrı birer ilgili ürün pazarı olarak tanımlanmakta, belirli bir alana özgü ihtisas fuarlarına yönelik fuar alanları da birtakım teknik alt ve üst yapı (alan büyüklüğü, tavan yüksekliği, vs.) gereksinimleri nedeniyle diğer fuar alanlarından ayrı olarak ele alınmaktadır³. Nitekim 19.09.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı Kurulumuz kararında bu hususa yönelik “*Özellikle de makine, otomobil gibi sergilenecek ürünlerin hacmen büyük olması durumunda fuarı organize edebilmek için, gerek büyüklük gerekse donanım bakımından elverişli alan sayısı sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle bu tür fuarlar boyut ve kapsamlarına bağlı olarak alt ve üst yapı gereksinimleri dolayısıyla çok sayıda katılımcı firmanın yer aldığı sadece belirli merkezlerde yapılabilmektedir.*” değerlendirmesi yer almaktadır. İşbu dosya kapsamında yer alan İPAF, 3T ve MAKTEK Fuarları da sırasıyla plastik&ambalaj teknolojileri ve metal işleme alanlarına özgü ihtisas fuarları olup, örneğin 3T ve MAKTEK Fuarlarında fuar alanının takım tezgâhları gibi büyük metal kesme makinelerinin sergilenmesine, taşınabilmesine uygun nitelikte olması gerekmektedir⁴. Bu bağlamda her bir ihtisas fuarına ilişkin fuar alanı işletmeciliği ayrı birer ilgili ürün pazarı olarak tanımlanabilmektedir.
- (9) TOBB’un resmi internet sitesinde yer verilen Fuar Konu Listesi’ne⁵ bakıldığında, metal işleme fuarları ile ilgili kategorinin, 34 kod numaralı “*Metal İşleme, Kesme, Kaynak, Akışkan, Döküm, Kalıp, Yan Sanayiler*”; plastik&ambalaj ile ilgili kategorilerin 3 numaralı “*Ambalaj, Etiket*” ve 41 kod numaralı “*Plastik, Kauçuk ve Endüstrileri*” olduğu görülmektedir. Bu kapsamda ilgili ürün pazarları söz konusu kategorilere atıfta bulunarak, “Metal işleme, kesme, kaynak, akışkan, döküm, kalıp, yan sanayiler konulu fuarların düzenlenmesine uygun fuar alanları işletmeciliği pazarı” ve “Ambalaj ve etiket, plastik, kauçuk ve endüstrileri konulu fuarların düzenlenmesine uygun fuar alanları işletmeciliği pazarı” olarak tanımlanabilecektir. Bununla birlikte, mevcut dosya kapsamında anılan pazarlar başvuru kapsamında da yer aldığı haliyle, “metal işleme teknolojileri fuarlarının düzenlenmesine uygun fuar alanları işletmeciliği pazarı” ve “plastik&ambalaj teknolojileri fuarlarının düzenlenmesine uygun fuar alanları işletmeciliği pazarı” şeklinde kısaltılarak ele alınmış/tanımlanmıştır.

² 19.09.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı, 12.11.2008 tarih ve 08-63/1040-400 sayılı Kurul kararları.

³ Kurulumuzun 19.09.2007 tarih ve 07-74/896-333 sayılı kararı.

⁴ Nitekim yine MAKTEK FUARI’nın konusunu oluşturduğu yakın tarihli 2016-4-45 sayılı dosyada fuar düzenleyicilerden bilgi talebinde bulunulmuş, bu talebe cevaben Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş. (HANNOVER FUARCILIK) ürünlerin hacminin bu tür fuarların belli altyapılara ve büyüklüğe sahip fuar alanlarında düzenlenmesini gerekli kıldığını, YAĞMUR FUARCILIK bu tür fuarların sanayinin gelişmiş olduğu illerde ve belli teknik özelliklere sahip alanlarda yapılması gerektiğini, İstanbul Fuarcılık A.Ş. ve E Uluslararası Fuar Tan. Hiz. A.Ş. alan büyüklüğünün önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yine aynı dosyada TÜYAP’ta yapılan yerinde inceleme sırasında tutulan tutanakta bu fuarların İstanbul Dünya Ticaret Merkezi ve Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı gibi alanlarda düzenlenemeyeceği zira tonlarca ağırlığında makinelerin sergilenmesinin söz konusu olduğu ifade edilmiştir.

⁵<https://www.tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Documents/FUARLAR/Konu%20Grup%20Basligi%20Kod%20umarasi%20Listesi.xls> (Erişim Tarihi: 09.03.2017).

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (10) Başvuru içeriğinde metal işleme teknoloji konusunda bir fuarın düzenleneceği ilin sanayi bakımından gelişmiş olması gerektiği, bu tür bir fuarın düzenlenmesinin rantabl olacağı şehirlerin İstanbul, İzmir, Bursa ve Konya olduğu ifade edilmiştir. YAĞMUR FUARCILIK tarafından gönderilen yazıda plastik&ambalaj teknolojileri ve metal işleme teknolojileri bakımından İzmir dışında alternatif fuar yerlerinin bulunduğu illerin Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, Kayseri, Kocaeli, Konya ve Samsun olarak belirtildiği görülmektedir. Diğer yandan İZFAŞ'ta yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelerde, şikâyetçi, İzmir'deki 3T fuarlarının TÜYAP'ın diğer şehirlerde düzenlediği aynı konulu fuarlara tek alternatif olduğu hususunu vurgulamaktadır⁶.
- (11) Öte yandan, TOBB Fuar Takvimlerinde görüldüğü üzere 34 kod numaralı metal işleme teknolojileri alanındaki fuarların günümüze kadar İstanbul, Ankara, Adana, Konya, Bursa, İzmir, Gaziantep, Denizli, Eskişehir, Diyarbakır, Kayseri, Antalya, Çorum, Kocaeli illerinde yapıldığı görülmektedir. Aynı listelere göre 3 ve 41 kod numaralı plastik&ambalaj teknolojileri fuarları 2014-2016 yılları arasında İstanbul, Adana, Ankara, Gaziantep illerinde yapılmıştır.
- (12) TÜYAP'ın, Kurumumuza gönderdiği konuya ilişkin cevabi yazısında belli sektörlerle ait ihtisas fuarlarının hangi şehirde düzenleneceğine ilişkin bir kısıtlamanın olmadığı, tüm fuar alanlarının projeye uygun büyüklük ve altyapı sunabilmesi halinde birbirinin ikamesi olduğu, İzmir, Bursa, Antalya, Gaziantep, Adana, Konya, Kayseri, Diyarbakır ve Trabzon'da yer alan fuarların değişik ölçülerde inşa edildiği ve bölgesinde ilgi gördüğü sürece her türlü fuarın yapılabilmesine imkân tanır nitelikte olduğu belirtilmiştir. TOBB'un konuya ilişkin cevabi yazısında da benzer şekilde bahse konu fuarların farklı illerde düzenlenebildiği ve katılımcıların yurtiçi ve yurtdışı farklı bölgelerden katılım sağlayabildiği ifade edilmektedir. İZFAŞ ise Kurum kayıtlarına giren yazısında İzmir dışında fuar organizasyonu yapılabilecek fuar alanlarının mevcut olduğunu belirtip, İzmir ve İstanbul'daki fuar alanları ile TOBB ve Türkiye Fuar Yapımcıları Derneği'nin internet sitesinden alıntıladığı tüm fuar merkezlerine yer vermiştir.
- (13) Diğer yandan yine MAKTEK FUARI'nın konusunu oluşturduğu yakın tarihli 2016-4-45 sayılı dosyada, TÜYAP tarafından düzenlenen MAKTEK FUARI'nın 2014 ve 2016 yılında İstanbul'da düzenlenmiş olmasına karşın 2017 yılında İzmir'de düzenlenmesinin planlanması, şikâyetçinin Bursa'da yerleşik olmasına rağmen İstanbul'da düzenlenen MAKTEK FUARI'na katılıyor oluşu, yabancı katılımcıların toplam katılımcı sayısı içerisindeki oranın azımsanmayacak ölçüde olması ve başvuru sahibinin beyanları doğrultusunda fuarın düzenlendiği yerin fuara katılım önünde önemli bir engel oluşturmayacağı belirtilerek, ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak tanımlandığı görülmektedir. Her ne kadar söz konusu tespitler fuara katılım penceresinden yapılmışsa da, aynı tespitlerin fuar alanının kiralanması noktasında da geçerli olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim metal işleme teknolojileri ve plastik&ambalaj teknolojileri fuarları geçmiş yıllarda konum itibarıyla birbirinden farklı bölgelerde olan çok farklı şehirlerde yapılagelmiştir.

⁶ İlgili belgedeki ifade şu şekildedir: "Şu an metal makine sektöründe Türkiye'de TÜYAP'a tek rakip firma Yağmur Fuarcılıktır."

17-11/132-60

- (14) YAĞMUR FUARCILIK tarafından gönderilen bilgi ve belgelere göre İzmir'de düzenlenen 3T FUARI'na katılımın son üç yılda illere göre dağılımına aşağıdaki grafikte yer verilmektedir:

Grafik-1,2,3: 2014, 2015 ve 2016 Yıllarında Şehirler Bazında 3T FUARI Katılımcı Sayıları ve Oranları⁷

(.....TİCARİ SIR.....)

- (15) Grafik 1, 2 ve 3'ten de görülebileceği üzere İzmir'de yapılan 3T FUARI'na İzmir'den katılım oranı 2014, 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....) olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, Kurulumuzun 27.10.2016 tarih ve 16-35/604-269 sayılı CONGRESIUM kararından farklı olarak bu dosya özelinde ilgili coğrafi pazarın İzmir ili ile sınırlı tutulmasını gerektirecek bir husus bulunmadığı anlaşıldığından, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir⁸.

1.2. Yerinde İncelemede Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

1.2.1. İZFAŞ'ta Yapılan Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler

- (16) İZFAŞ'ta yapılan yerinde incelemede (.....) tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

"Yakın zamanda yer tahsisi konusunda Yağmur Fuarcılık ile bir sorunumuz oldu. 2016 yılında Yağmur Fuarcılık tarafından Fuarizmir C holünde Cnc Tezgâhları Fuarı düzenlenmiştir. Tüyp Fuarcılık'ın aynı ürün grubuna ait MAKTEK İSTANBUL adı altında ve İstanbul'da düzenlenen bir fuarı bulunmaktadır. Tüyp İzfaşa bu fuarın bir ayağını da İzmir'de yapmak istediğini bildirmiştir. Sözleşme şartları görüşülmüş ve bu fuarı A ve B hollerinde düzenlemek istediklerini bildirmişlerdir. Fuarı sadece C holünde değil daha büyük holler olan A ve B hollerinde yapmak istediklerini belirtmişler ve sözleşmeyi 7 senelik olarak yapacaklarını taahhüt etmişlerdir. Biz de İzfaş olarak önceliğin Yağmur Fuarcılıkta olduğunu kendilerine bildirmiş olup ancak onlarla görüştüğümüzden sonra bir karara varabileceğimizi kendilerine ilettik.

Daha sonra Yağmur Fuarcılıktan (.....)'yı görüşmek için İzfaş'a davet ettik. Kendisiyle yaptığımız görüşmede kendisine başka bir firmanın aynı ürün grubuna yönelik bir fuar yapmak istediğini ve bu fuarı daha büyük holler olan A ve B hollerinde yapacağını, sözleşmeyi de 7 senelik yapmak istediğini kendisine bildirdik. Eğer ki aynı şartları kendisi sağlarsa öncelik hakkının kendisinde olduğunu ve görüşmeye bu sebeple çağırdığımızı anlattık. Ancak kendisi bu şartları kendisinin yerine getiremeyeceğini bize bildirdi. Biz de İzfaş olarak görevimiz olan Fuarizmir marka ve kalite değerini yükseltmek ve İstanbul'da marka olmuş bir fuar olan MAKTEK fuarını İzmir'e kazandırmak adına ve sözleşme şartları şirket çıkarları için daha uygun olduğundan Tüyp ile sözleşme imzaladık."

⁷ Anılan grafikte YAĞMUR FUARCILIK tarafından gönderilen bilgiler çerçevesinde yurtiçi katılımcılara yönelik veri analiz edilmiş olup, bunun dışında fuar sonuç raporlarının incelenmesinden 3T FUARI'na doğrudan ve dolaylı yabancı katılımcı oranının da yıllar itibarıyla (2007-2016) %(.....) ve üzerinde olduğu anlaşılmıştır.

⁸ Coğrafi pazarın Türkiye yerine daha önce metal işleme teknoloji fuarları düzenlenen İzmir, Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, İstanbul, Kayseri, Kocaeli, Konya ve Samsun illerini kapsayan bölge olarak belirlenmesi mümkün ise de MAKTEK FUARI'na ilişkin 11.01.2017 tarih ve 17-02/17-8 sayılı Kurul kararı doğrultusunda mevcut dosya bakımından da coğrafi pazar Türkiye olarak ele alınmıştır.

17-11/132-60

- (17) 30.12.2015 tarih ve 2015/53 sayılı İZFAŞ Yönetim Kurulu Toplantı Tutanağı'nın 6, 7, 8 ve 9. maddelerinde Fuar İzmir'deki açık/kapalı alanlar ve misafir fuarları ile Kültürpark'taki açık/kapalı alanların tahsis bedellerinin görüşülmüş olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, ilgili belgede kararlaştırılan tahsis bedellerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo-1: 2016 Yılı Fuar İzmir Misafir Fuarlar Alan Tahsis Fiyatlandırılması

HOLLER	METRAJ BRÜT	METRAJ NET	FİYATLANDIRMA	İNDİRİMLER	İND. ORANI (%)
HOL A	(.....)	(.....)	(.....)	2 HOL KULLANIMI	(.....)
HOL B	(.....)	(.....)	(.....)	3 HOL KULLANIMI	(.....)
HOL C	(.....)	(.....)	(.....)	4 HOL KULLANIMI	(.....)
HOL D	(.....)	(.....)	(.....)	TÜM HOLLERLE BİRLİKTE	(.....)
AÇIK ALAN	(.....)	(.....)	(.....)	AÇIK ALAN	
TOPLAM	(.....)	(.....)			

Tablo-2: 2017 Yılı Fuar İzmir Misafir Fuarlar Alan Tahsis Fiyatlandırılması

HOLLER	METRAJ BRÜT	METRAJ NET	FİYATLANDIRMA	İNDİRİMLER	İND. ORANI (%)
HOL A	(.....)	(.....)	(.....)	2 HOL KULLANIMI	(.....)
HOL B	(.....)	(.....)	(.....)	3 HOL KULLANIMI	(.....)
HOL C	(.....)	(.....)	(.....)	4 HOL KULLANIMI	(.....)
HOL D	(.....)	(.....)	(.....)	TÜM HOLLERLE BİRLİKTE	(.....)
AÇIK ALAN	(.....)	(.....)	(.....)	AÇIK ALAN	
TOPLAM	(.....)	(.....)			

- (18) YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından İZFAŞ (.....)'e gönderilen, 25.03.2016 tarihli ve "3t2017" konulu e-posta ve ekinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) bey merhaba; 3T 2017 Fuarı sözleşme talebi ekte bilgilerinize sunulmuştur.

[...]

İZFAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

18/03/2016

Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizm. Ltd. Şti. olarak 2017 yılı için 3T'2017 "15.Uluslararası Metal İşleme, Kalıp Otomasyon ve Kaynak teknolojileri" Fuarı ile ilgili "fuarizmir" A Holü'nü aşağıda belirtilen tarihlerde talep etmekteyiz.

Fuar Tarihi: 9-12 Mart 2017

Yerleşim-Kurulum Tarihi: 5-6-7-8 Mart 2017

Boşaltma Tarihi: 13-14 Mart 2017

Konuyu bilgilerinize arz eder, sözleşme ile ilgili işlemlerin yapılmasını rica ederim."

17-11/132-60

- (19) YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından 21.04.2016 tarihinde İZFAŞ (.....)'e gönderilen e-posta ekinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“... Karşılıklı görüşmede üzerinde duracağım kritik konu yukarıda belirttiğim üzere 3T Fuarı ile ilgili yönetiminizdeki kafa karışıklığı ve TÜYAP ile ilgili yayılan duyumlardır.

Bilindiği üzere bu tür yanlış ve haksız kararı 2010 yılında İPAF Fuarı (İzmir Plastik ve Ambalaj Teknolojileri Fuarı) ile ilgili o dönemdeki İZFAŞ yönetimi verdi. TÜYAP (.....) yıllarca Yağmur Fuarcılık'ın elindeki başarılı fuarların da peşine düşmüş, pek çok kez ele geçirme denemelerinde bulunmuştur. İPAF Fuarı ile ilgili bu görüşmeleri yıllarca İZFAŞ yönetimi ile yürütmüştür; otellerde bu yönde, ortak toplantılar dahi yapmışlardır. Şu an İZFAŞ'ın yanlış tutumuyla elimizden alınan İPAF Fuarı'ndan sonra, İzmir'de ve Türkiye'de plastik-ambalaj sektöründe, İPAF gibi uluslararası bir marka ortadan kalkmıştır ve Türkiye'de plastik-ambalaj sektöründe TÜYAP'a rakip başka bir fuar kalmamıştır.

TÜYAP Türkiye'de tekelleşerek diğer fuar alanlarını da ele geçirdi zamanla ve fuar alanı işletmesini yaptığı Bursa'da, Konya'da, Adana'da 2010 yılına kadar defalarca plastik ve ambalaj konularında fuar düzenledi ve (.....). Geriye kalan ve İzmir'de başarıyla yapılan İPAF Fuarı'nı doymazlık içinde göz dikerek; öncelikle Konya, Adana, Bursa ve hatta İstanbul'da ucuz fiyat politikalarıyla ekonomik olarak önümüzü kesmeye çalıştılar. Bu tutmayınca o dönemdeki İZFAŞ yönetimini ikna ederek bunu başardılar.

Şu an metal makine sektöründe Türkiye'de TÜYAP'a tek rakip firma Yağmur Fuarcılıktır.

Aynı durumun 3T Makine Fuarı'nın başına gelmemesi adına kaygımızı bir an önce (.....) Bey'le paylaşmak ve yanlış süreçlere müdahale edilmesi gereği için iletmiş olduğum görüşme talebine yanıtı, sizinle birlikte en kısa zamanda gitmem yönünde oldu. Bu anlamda görüşme tarihi ve yeri için tarafıma dönüş yapmanızı ivedilikle arz ederim...”

- (20) 26.04.2016 tarihli ve 2016/13 sayılı İZFAŞ Yönetim Kurulu Toplantı Tutanağı'nın 2. maddesinde aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“...Her yıl Yağmur Fuarcılık tarafından düzenlenen 3T Uluslararası Metal Teknolojileri fuarının büyütülebilmesi amacıyla öncelikle bu fuarı düzlemek isteyen Tüyap ile görüşülmesine, İstanbul'da Tüyap tarafından düzenlenmekte olan Maktek fuarının Maktek İzmir olarak düzenlenmesi ve sözleşmenin 2023'e kadar yapılmasına, fuarın sözleşme yapacak firma tarafından sürdürülebilirliğini teminen sözleşmede gerekli düzenlemelerin yapılmasına, Tüyap tarafından Maktek ismi ile fuarın düzenlememesi durumunda (.....) ile (.....) fuarının düzenlemesi için aynı şartlarda görüşme yapılmasına, her iki firma ile anlaşılabilmesi durumunda Yağmur fuarcılık ile sözleşme yapılmasına,...”

17-11/132-60

- (21) YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından 02.05.2016 tarihinde İZFAŞ (.....)'e gönderilen ve e-posta ekinde yer alan "İZFAŞ Genel Müdürlüğü'ne.docx" adlı dokümanda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"... duyumlara göre TÜYAP firmalara Yağmur Fuarçılık ile 3T metal işleme fuarı için sözleşme yapmamalarını; İZFAŞ ile anlaştıklarını, fuarı 2017 yılında kendilerinin yapacaklarını iletmislerdir. Bu yalan iddiayla firmalarla yürüttüğümüz sözleşme ve çalışmalarımız engellenmiştir.

(.....TİCARİ SIR.....)

İZFAŞ'ın Yağmur Fuarçılık'ın 14 yıldır aynı fuar alanında sıfırdan var ederek yapılandığı ve düzenlediği bir fuarı bir başka şirkete vermesi rekabete, hukuka, kamu işletmeciliği mantığına ve ticari etiğe aykırı bir durumdur. İZFAŞ'ın bunun bilincinde olarak TÜYAP ile böyle bir anlaşmaya girmiş olması düşünülmeyeceğine göre bu konuda tarafınızın TÜYAP'ı uyarması elzemdir.

... Bu konuda gerekenin yapılmasını ivedilikle arz etmekle birlikte 3T ile ilgili 2017 sözleşmesinin bir an önce hazırlanmasını talep ediyoruz. 3T olarak satışlarımız ve sözleşmelerimiz bir aydır başlamış bulunmaktadır; bu anlamda sözleşmemizin ivedilikle imzalanıp tarafımıza gönderilmesi gerekmektedir."

- (22) 24.05.2016 tarih ve 2016/14 sayılı İZFAŞ Yönetim Kurulu Toplantı Tutanağı'nda, Yönetim Kurulunun 26.04.2016 tarih ve 2016/13 sayılı kararı gereği TÜYAP ile görüşmelerin gerçekleştirildiği anlaşılmakta olup, Tutanağın 2. maddesinde *"... Tüyap tarafından Maktek Ege olarak fuarın iki yılda bir Eylül ayında düzenlenmesini kabul etmesine rağmen fuarın Maktek İzmir olarak düzenlenmesi için ısrarcı olunmasına, fuarın Tüyap tarafından Maktek İzmir olarak düzenlenmesi halinde Tüyap ile sözleşme yapılmasına ..."* ifadelerine yer verildiği görülmüştür.

- (23) YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından İZFAŞ (.....)'e gönderilen, 02.06.2016 tarihli ve "3T Fuarı" konulu e-posta ekinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Fuarın üç aydır satışlarını yürütmekte ve sözleşmeleri imzalamaktayız. Şu ana kadar otuza yakın sözleşmeyi gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Sektörle yapılan birebir görüşmelerde firmaların önemli bir bölümü Yağmur Fuarçılık'ın gerçekleştirdiği 3T Fuarı'ndan memnun olduklarını, bu fuarın da TÜYAP'a geçmesinin sektörde rekabeti kaldıracığından, tekelleşme yaratacağından dolayı kaygı duyduklarını belirtmişlerdir. Çünkü TÜYAP bu alanda fiyatları, hizmet koşulları ve bedellerini tek taraflı belirleyen tek kuruluş olacaktır.

...

TÜYAP'da bizim TIAD'dan aldığımız desteğin aynısını alacaktır. Sonuçta İstanbul'da bir derneğin bir fuarı desteklemesiyle İstanbul dışında desteklemesi fuarı katılımcı, ziyaretçi ve büyüklük açısından aynı sonuca ulaştırmaz. Nitekim TÜYAP'ın Konya'da yaptığı fuarı TIAD desteklemesine rağmen İstanbul'daki fuarlarla kıyaslanamaz.

...

Bu fuarın İzmir'de başarıyla yürütülmesinin ve büyümesinin tek rasyonel çözümü bugün için Yağmur Fuarçılık'tır. ... (.....). Açık olarak Yağmur Fuarçılık ve 3T en rasyonel çözüm ortaklığıdır İzmir Fuarçılık vizyonu açısından. (2016'da net (.....) m² stant kurduk ve 2017'de (.....) m² net fuar gerçekleştirmeyi hedeflemekteyiz. Bu organizasyon ve hedefler bugünün ekonomisindeki resesyon ve gerileme koşullarında ciddi bir başarıya işaret etmektedir.)..."

17-11/132-60

- (24) Aynı e-postaya ilişkin olarak, İZFAŞ (.....) tarafından YAĞMUR FUARCILIK (.....)'ya gönderilen e-posta iletilisinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“İzfaş ile Yağmur Fuarcılık arasında yer tahsisine ilişkin henüz bir sözleşme yapılmadığını siz de yazınızda belirtmişsiniz. Ayrıca yazınızda “Fuarın üç aydır satışlarını yürütmekte ve sözleşmeleri imzalamaktayız. Şu ana kadar otuza yakın sözleşmeyi gerçekleştirmiş bulunuyoruz.” şeklinde bir de ifadeniz bulunuyor.

Sizinle daha önce İzfaş'ta gerçekleştirilen görüşmemizde Yağmur fuarcılık tarafından düzenlenen 3T fuarı için Yönetim Kurulumuzun görüşünü aktarmıştık.

Hatırlarsanız, görüşmede sözkonusu fuardan İzmir için bazı beklentilerimizin olduğunu söylemiş ve Yönetim Kurulumuzun bize çizdiği yol haritasından bahsetmiştik. Hal böyleyken henüz İzfaş ile tahsis sözleşmesini imzalamadan muhtemel katılımcılarınız ile sözleşme yapmanız tamamen sizi bağlayan bir konudur. Yağmur fuarcılığın insiyatifimiz dışında sözleşmeler yapması İzfaş Yönetim Kurulu'nun şu an için çizdiği yol haritasının dışında işlem yapmasını gerektirmez.

İzfaş ve halihazırdaki yöneticileri için düşüncelerinizin yer aldığı Sn. (.....) imzalı yazının gelecekte Yönetim Kurulumuzun çizdiği yol haritasına uygun bir makine fuarı düzenlenmesi hususundaki düşüncelerin gerçekleşmemesi durumunda bile Yağmur fuarcılık ile yola devam edilmesi noktasında ciddi bir açmaz olacağını hatırlatmak isterim...”

- (25) Yukarıda bahsi geçen (.....) imzalı yazının, YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından İZFAŞ (.....)'e gönderilen, 18.05.2016 tarih ve “3T FUARI – ÖNEMLİDİR!..” konulu e-posta olduğu anlaşılmakta olup, e-postada, yer tahsisinin YAĞMUR FUARCILIK'ın 3T FUARI yerine TÜYAP'ın MAKTEK FUARI'na yapılmasının konu edildiği görülmektedir. Anılan e-postada ayrıca şu hususlar yer almaktadır:

“3T Fuarı ile ilgili olarak, tarafınızla aramızda gelişen ve keyfi uzayan haksız sürece değin bir açıklama gerekli olmuştur. Bu sürünceme sayesinde üç aydır başlattığımız fuar satış, ve tanıtım çalışmalarımız sektöre uğramakta, sözleşmelerimiz engellenmekte, her gittiğimiz firmada TÜYAP'ın ele geçirici tavrı konuşulmaktadır.

...

2009'daki ekonomik kriz nedeniyle fuarcılıkta görülen daralma bizim fuarlarımıza da yansdı. Firmaların fuar tanıtım bütçelerini kısıtlamaları doğal olarak ilk önce İstanbul dışında yapılan fuarlara yansdı. Bu nedenle 2009 yılında, plastik ambalaj fuarını bir yıl İzmir bir yıl İstanbul'da yapma kararı aldık. Bu karar üzerine, İZFAŞ plastik ambalaj fuarımızı açıkça (.....) duruma getirdi. İZFAŞ burada hem sektöre, hem firmamıza, hem fuarcılığa telafisi mümkün olmayan büyük zararlarda bulunmuştur.

Şimdi de 3T Fuarı için aynı sürece yönelmiştir. Metal işleme fuarının daha büyük ve daha yaygın alanda yapılma amacını gerekçe göstermektedir. Bu açıdan TÜYAP ya da yabancı bir fuar şirketine bedavadan verme haksızlığına kalkışmaktadır. İyi de sizi (.....) tasarrufa iten nedenler nedir? Fuar alanının işletmecisi olmanız size bu hakkı vermez. Unutmayın ki; bir Belediye İktisadi Teşekkülü olarak kamu yararı gözetmek durumundasınız. Buradaki kamu yararının anlamı öncelikle metal işleme alanında bir fuarı İzmir'de sıfırdan var etmiş, büyütmüş, kalıcılaştırmış; buna yatırım, işletme bedelleri ve emek harcamış bir firmayı, yani Yağmur Fuarcılık'ı gözetmenizdir. (.....)...

...

17-11/132-60

Ayrıca İZFAŞ'ın bizzat kendisinin ve İzmir Fuar alanında başka fuar yapımcılarının yaptıkları pek çok fuar, 3T Fuarından daha küçük metrajda, çok daha az katılımcıyla yapılmaktadır. Çoğu ulusal bile değildir. Size ve TOBB'a gönderdiğimiz fuar raporlarını bir incerseniz, 3T Fuarının dünyada Papua Yeni Gine dahil altmış ülkeden ziyaretçi aldığını görürsünüz. Bu durumda fuar üç holde yapılmıyor diye Fuar Alanı işletmeciliğini tek yanlı kullanarak, anlaşmayı ihlale gitmeniz haksız rekabet ve çifte standarttır. Fuarların büyümesi konusunda rasyonel düşünmediğiniz, (.....) aşıkardır..."

- (26) İZFAŞ (.....) tarafından YAĞMUR FUARCILIK (.....)'ya gönderilen, 03.06.2016 tarih ve "Re: İlt: RE: 3T Fuarı" konulu e-posta iletilisinde aşağıdaki ifadeler yer almakta olup, söz konusu e-postanın, bu e-posta öncesinde YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından İZFAŞ (.....)'e gönderilen ve ayrıntısına yine aşağıda yer verilen aynı tarihli e-postaya cevaben yazıldığı anlaşılmaktadır:

"Sayın (.....)

Konu kesinlikle kişiselleştirilmiş değildir. Karar ve yetki yönetim kurulundadır.

Biz sadece verilen kararı uyguluyoruz.

Sanırım sizin de anlamadığınız konu budur. Sizi oyalamıyoruz, durumu açıklıkla anlatıyoruz. Gayet net ifade ettiğimi düşünüyorum.

Yazınız resmi olarak da gönderilmiş, cevabımızı bir kez daha size iletacağız.

...

3 Haz 2016 tarihinde 19:24 saatinde, Yuksel Kaya (.....)@yaqmurfuarcilik.com şunları yazdı:

Merhabalar (.....) Hanım,

Meseleyi kişiselleştirdiğinizi görüyorum. Ticaret kişisellelikle değil, kurallarla yürür. Biz Yağmur Fuarcılık olarak, 19 yıldır İzfaş ile kira sözleşmesi yapmaktayız. Fuarcılık koşulları gereği, fuarınızı düzenlendiği tarihlerde bir sonraki yılın fuar çalışmalarına başlarsınız. Fuar anında katılımcınızı ziyaret eder, yer değişikliği ve alan büyütmü talepleri olup olmadığını sorarsınız. Memnuniyet derecesine göre sözleşme tarihini belirlersiniz. Memnun olanların sözleşmeleri genellikle fuar sonrası ilk 3 ayda tamamlanır.

Fuarcılığın kapsamlı bir organizasyonu gerektirmesi nedeniyle fuar alanı kira sözleşmeleri en az 3 veya 5 yıllık yapılmalıdır. Bunu geçen yıl yapmadığınız gibi, 3 aydır bize kesin bir karar ile dönüş yapmayarak oyalamaktasınız. Bu sürede kendinizce başka firmalarla arayışa girdiniz. Bizim İzmir'de arka arkaya 15 yıl düzenleyerek var ettiğimiz fuar üzerinde tasarruf hakkı kullandınız. Bu duruma bahane olarak da fuarın küçüklüğünü gösterdiniz. Oysa ki İzfaş'ın yaptığı Zeytinyağı fuarı, organik ürünler fuarı, maden fuarı, ayakkabı fuarı ve kira sözleşmesi ile fuar şirketleri tarafından yapılan asansör fuarı, gıda fuarı, kuyumculuk fuarı, yapı fuarı 3T fuarından daha küçük veya aynı büyüklüktedir. Bütün bu fuarlar devam ederken, 3T fuarı sözleşmesinin geciktirilmesinin mantıklı bir açıklaması yoktur. Kaldı ki 2010'da amiral gemimiz olan, 3t'nin iki katı büyüklüğündeki plastik ve ambalaj fuarımız İzfaş'ın o dönemki yönetimi tarafından elimizden alınmıştır. (.....)."

17-11/132-60

- (27) İZFAŞ (.....) tarafından (.....)'e gönderilen, 09.06.2016 tarihli e-posta iletisinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Yağmur Fuarcılık firmaları arayıp sözleşme yapalım diyormuş, TİYAD beni destekliyor seneye de ben yapacağım diyormuş, muhtemelen siz böyle bir görüşme yaptınız mı diye soracaktı. Onlara da bu bilgi dernekten gitmiş. Ben durumu açıkladım, böyle bir şey olmadığını söyledim. Problem yok.

...

From: (.....)

Sent: Thursday, June 09, 2016 2:42 PM

...

(.....) bey dün beni aradı. Açmadan bir şey isteyecek gene diye düşünüyorum. Ne isteyeceklerse geldiğimde yüz yüze konuşuruz...”

- (28) 21.06.2016 tarih ve 2016/16 sayılı İZFAŞ Yönetim Kurulu Toplantı Tutanağı'nda 6. gündem maddesi olarak yer alan “3T Uluslararası Metal Teknolojileri Fuarının Yağmur fuarcılık yerine Tüyap MAKTEKİZMİR olarak düzenlenmesi hakkında bilgi verilmesi” hususuna istinaden alınan ve 1. maddede yer verilen kararda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“...

1. Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.'nin 08.06.2016 tarih ve 16/39 sayılı yazısı ile Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti'nin 02.06.2016 sayılı yazıları değerlendirilerek, Yönetim Kurulu'nun 26.04.2016 tarih ve 2016/13 sayılı kararları gereği fuarizmır'de düzenlenecek genel anlamda makine fuarının Yönetim Kurulu'nun belirlemeleri ışığında hangi firma tarafından düzenlenmesi gerektiğine ilişkin olarak yapılan çalışmalar sonucunda Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. tarafından 2017 yılından başlamak üzere iki yılda bir MAKTEKİZMİR olarak düzenlenmesine, bu amaçla Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. ile 2023 yılına (2023 yılı dahil) sözleşme yapılmasına...”

- (29) Diğer yandan İZFAŞ (.....) tarafından 20.06.2016 tarihinde TÜYAP (.....)'ye gönderilen “Tüyap Sözleşmeler” başlıklı e-postanın ekinde *Tüyap ağaç işleme ve mobilya yan sanayi fuarı 2017-2019-2021-2023 sözleşmeGS.docx, Tüyap Autoshow 2016-2018-2020-2022-2024 sözleşmeGS.docx ve Tüyap maktek izmir 2017-2019-2021-2023.docx* isimli dosyaların olduğu görülmektedir. Söz konusu sözleşmeler İZFAŞ (.....) tarafından 14.07.2016 tarihinde İZFAŞ (.....)'e gönderilmiş olup, bu sefer Autoshow Fuarı'na ilişkin ekin *Tüyap Autoshow 2016 sözleşmeGS.docx* şeklinde ekte yer aldığı görülmektedir.
- (30) 28.07.2016 tarihli ve 2016/19 sayılı İZFAŞ Yönetim Kurulu Toplantı Tutanağı'nın 1. maddesinde ise MAKTEK FUARI için ilerleyen yıllardaki fuar alanı ücret artışının formülasyonuna yer verilmektedir:

“Aşağıdaki kararlar alınmıştır:

1. Yönetim Kurulu'nun 24.05.2016 tarih ve 2016/14 sayılı kararları çerçevesinde Tüyap ile Maktek İzmir için yapılan sözleşmenin uygunluğuna ve sözkonusu Yönetim Kurulu'nun 10. Maddesinde belirtilen yıllık fiyat artışlarının Maktek İzmir'in 2019 ve 2023 yıllarında yapılacak fuarlar içinde (TÜFE+TEFE)/2 olarak uygulanmasına...”

I.2.2. TÜYAP'ta Yapılan Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler

- (31) 14.02.2017 tarihinde TÜYAP'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, TÜYAP (.....) tarafından TÜYAP (.....)'ye gönderilen, 04.08.2011 tarih ve "İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MEKTUP-11 Mayıs 2005" konulu e-posta ekinde aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"...İzmir'de fuarcılık faaliyetlerinin daha etkin kılınabilmesi amacı ile yaptığımız ön görüşme ve sonrası kuruluşumuz Tüyap'ın düşüncelerini bu yazımız ile size sunmak istiyoruz.

...

İZFAŞ (.....) ile yapılan görüşmelerde İZFAŞ'ın öncelikleri aşağıdaki gibi tespit edilmiştir.

- İzmir Uluslararası Fuarı
- Mermer Fuarı
- Ayakkabı fuarı (yılda iki kez)
- Peynir-Şarap-Zeytinyağı
- Çikolata-Şekerleme Fuarları

Bu fuarların yapımın öncelik verilmek kaydı ile Tüyap tarafından aşağıdaki konulardaki fuarlar üç yıllık bir çalışma programı ile zenginleştirilerek uygulamaya konulacaktır.

- Seramik Mutfak Banyo
- Tekstil Örgü, Nakış, Konfeksiyon Makineleri ve İplik
- Tıp Laboratuvar Gereçleri ve Dişçilik
- Hazır Giyim ve Deri
- Ambalaj, Plastik Kauçuk
- Metal İşleme Makineleri, Kaynak Teknolojisi ve Nalburiye
- Tarım ve Hayvancılık
- Gıda, Gıda İşlem, Değirmen ve Unlu Mamuller Teknolojileri
- Ahşap Makineleri ve Mobilya Yan Sanayi
- Doğalgaz, Isıtma, Soğutma, Havalandırma Teknolojileri ve Tesisat
- İnşaat Malzemeleri, İnşaat Makineleri, Pencere ve Kapı Teknolojisi
- Ev ve Büro Mobilyaları, Züccaciye, Halı, Ev elektroniği, Aydınlatma, Bahçe, Peyzaj
- Kitap, Eğitim ve Bilgisayar
- Otomobil ve Ticari Araçlar
- Elektrik, Elektronik, Otomasyon
- Belediye Gereçleri, Kent Mobilyaları, Spor Sahaları, Katı Atık ve Arıtma Teknolojileri
- Otel ve Lokanta Gereçleri

Zaman içinde daha da çeşitlendirilecek olan bu konularda geçmiş dönemde, başka firmalar ile yapılmış ve devam eden sözleşmeler var ise, o konuda çalışmaya başlamak için sözleşmenin süresi dolması beklenecektir.

Bu projelerin tanıtımında İZFAŞ İşbirliği açıkça anlatılacak ve Tüyap-İZFAŞ Amblem ve logoları eşit büyüklükte kullanılacaktır.

...

3- Mali Konular

Söz konusu projelerin gerçekleştirilmesi ile elde edilecek brüt hasılanın belirli bir yüzdesi İZFAŞ'a gelir olarak bırakılacaktır. (.....). İşbirliği süresi 49 yıl veya süresiz olarak değerlendirilmektedir.

...

Yeni fuar alanının yapılması ve İhtisas fuarlarının bu yeni alana taşınması ile birlikte, Kültürpark fuar alanında bu taşınan fuarlar benzeri fuarlar yapılmaması, haksız rekabet yaratılmaması ve başka hiçbir fuarcılık kuruluşu ile işbirliği yapmama konusunda İZFAŞ hemfikirdir.

Bir taslak olarak sunduğumuz bu görüşleri karşılıklı değerlendirme ile sonuçlandırmaya her zaman hazırız...”

- (32) TÜYAP (.....) ve (.....)'ın imza bölümünde yer aldığı, İZFAŞ'a gönderilen yazının bir bölümünde aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“Yazınızda belirtilen 2016 ve 2017 yıllarında öngörülen fuarlarla ilgili gelişmeleri bu yazımız ile paylaşmak istegindeyiz.

- ...

- ...

- Ortak fuar projesi olarak hazırlanması planlanan MAKTEK İZMİR Fuarı ile ilgili kuruluşunuz tarafından 2017 yılı için bildirilen 26-30 Eylül tarih aralığı ilgili sektör temsilcisi dernek TİAD TAKIM TEZGAHLARI SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ İKTİSADİ İŞLETMESİ ve fuar katılımcıları tarafından Almanya Hannover'de 18-23 Eylül 2017 tarihleri arasında sektörün önemli ve büyük fuarlarından EMO Makine ve Metal İşleme Fuarı'nın tarihleri ile çok yakın olması nedeniyle olumlu karşılanmadı. Gelen talepler doğrultusunda ve fuarın olumsuz etkilenmemesi için MAKTEK İZMİR Fuarı'nın 4-7 Ekim 2017 tarihleri arasında düzenlenebilmesi için tarafınızca tarihin değerlendirilmesi ve uygun bulunması halinde yer tahsis yazısı ile işbirliği sözleşmesinin tarafımızca iletilmesini rica ederiz.”

- (33) Çukurova Fuarcılık A.Ş. ile TÜYAP arasındaki kira sözleşmesinin taslak versiyonu olan “Kira Sözleşmesi Taslak Şartnamesi” başlıklı belgenin 10/E maddesi ise şu şekildedir:

“MADDE - 10/E

Kiracı ve kiralayan günümüz şartlarında fuar ve fuarcılık işletme esaslarını göz önüne alarak bölgesel gelişmeye de fırsat oluşturması amacı ile ulusal ve uluslararası fuar şirketlerine, kiralayan fuar şirketi dışında fuar düzenleme izni verilmesi için beraber çalışacak olup, kiralayan, Çukurova fuar alanında fuar düzenlemek isteyen fuar firmalarına alan tahsisi yapacaktır. Bu tahsis, kiracının fuar faaliyetlerini engellemeyecek şekilde atıl durumda kalan zamanların değerlendirilmesi amacını gütmekte olup, bölgenin ticari hayatına katkı sağlayacak işlerden seçilecektir. Kiracının masrafları (elektrik, ısıtma giderleri ve su) ödenerek, kiralayan, istediği fuar firmasına kongre, seminer, kültürel faaliyet, gösteri, sanat, spor etkinlikleri ile kamu yararına alanı kullandırabilecektir. Bunun için fuarcı, ana fuar takvimine aldığı işlerin planlarını her yılın temmuz ayınının 15'ine kadar kiralayana teslim etmek zorundadır. Projelerin gelirleri (masraflar hariç) gelir paylaşımı esasına göre kiralayan'ın kiracıya gelirden %(.....) ödemesi ile olacaktır. Kiralayan kiracının on fuar takvimine hilaf edecek işleri edemez.

Ayrıca 10 fuar takviminin oluşması için kiracı ortaklıklar kurabilir ancak kiralayanın onayını almak zorundadır. Bu on fuar takvimi dışında yapılan işlerde Madde 10/C'de yazılı gelir paylaşımı esas alınır.”

I.3 DEĞERLENDİRME

I.3.1. Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (34) Yukarıda da yer verildiği üzere başvuru kapsamındaki temel iddia, fuar alanı işletmecisi olan İZFAŞ'ın, fuar düzenleyicisi olan YAĞMUR FUARCILIK ile İPAF ve 3T Fuarlarına ilişkin süregelen kira sözleşmesini yenilemeyerek ve ilgili fuar alanını başka bir fuar düzenleyicisi olan TÜYAP'a kiralayarak YAĞMUR FUARCILIK'ın piyasa dışına çıkmasına ve TÜYAP'ın tekel konumuna gelmesine sebep olduğu şeklindedir.
- (35) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar yoluyla kötüye kullanması*" yasaklanmaktadır. Bir eylemin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilmesi için ilgili teşebbüsün hâkim durumda bulunması ve eylemin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek nitelikte olması gerekmektedir. Sözü edilen iki unsurdan herhangi birisinin bulunmaması durumunda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlalinden bahsedilemez⁹. Ayrıca, Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 7. paragrafında da ifade edildiği üzere, bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığının açıkça gösterilebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer verilmeyebilir. Bu bağlamda, öncelikle iddialar çerçevesinde kötüye kullanma eyleminin olup olmadığı incelenmiştir.
- (36) Başvuru İZFAŞ'ın YAĞMUR FUARCILIK'la sözleşmeyi yenilememesini konu edindiğinden başvuru konusu iddiaların rekabet hukuku kapsamında "sözleşme yapmayı reddetme" başlığı altında değerlendirilebileceği görülmektedir. Rekabet hukuku uygulamasında, esas olarak hâkim durumda olsun ya da olmasın tüm teşebbüslerin iş yapacakları teşebbüsleri özgürce seçme ve mülkiyetlerinde bulunan varlıklar üzerinde özgürce tasarruf edebilme hakları olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte, istisnai bazı durumlarda hâkim durumdaki teşebbüslerin sözleşme yapmayı reddetmeleri rekabeti kısıtlayıcı bir davranış olarak değerlendirilebilmekte ve hâkim durumdaki teşebbüse rekabet hukuku çerçevesinde sözleşme yapma yükümlülüğü getirilebilmektedir.
- (37) Bir teşebbüsün ürettiği mal ya da hizmetler ile sahibi olduğu maddi ya da gayri maddi işletme unsurlarını diğer teşebbüslere sağlamaması ya da bunların diğer teşebbüsler tarafından kullanılmasına doğrudan veya dolaylı olarak izin vermemesi, sözleşme yapmayı reddetme olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede hammadde niteliğindeki fiziksel ürünler, belirli hizmetlerin sağlanabilmesi için gerekli altyapılar, ürün dağıtım sistemleri ve fikri mülkiyet hakları ile korunan yahut korunmayan gayri maddi işletme unsurları ya da bilgileri ile teşebbüslerin sözleşme yapma talebine konu olabilecek diğer varlıklar anılan mal, hizmet ya da unsurlar arasında değerlendirilebilmektedir.
- (38) Sözleşme yapmayı reddetme, mal, hizmet ya da unsura ilişkin mevcut bir sözleşme ilişkisinin kesilmesi şeklinde olabileceği gibi, potansiyel müşterilerin sözleşme taleplerinin reddedilmesi şeklinde de olabilmektedir.
- (39) Sözleşme yapmayı reddetme, hâkim durumdaki teşebbüsün, kendisine yöneltilen sözleşme yapma talebini herhangi bir sebep göstermeksizin kabul etmemesi şeklinde doğrudan ya da makul olmayan ertelemeler, ürün arzının azaltılması ve makul olmayan şartlar ileri sürülmesi gibi davranışlar yoluyla dolaylı olarak ortaya çıkabilmektedir.

⁹ Kurulumuzun 26.02.2015 tarih ve 15-09/128-55 sayılı kararı.

17-11/132-60

- (40) Ayrıca, sözleşme yapmayı reddetme davranışı, hâkim durumdaki teşebbüsün alt pazarda kendisiyle rekabet halinde olan teşebbüslere yönelik olabileceği gibi kendisiyle rekabet içerisinde bulunmayan müşterilerine yönelik de olabilmektedir. Burada alt pazar kavramı, sözleşme yapma talebine konu olan unsurun mal veya hizmet üretiminde girdi olarak kullanıldığı pazarı ifade etmektedir. Hâkim durumdaki teşebbüsün, sözleşme yapmayı reddettiği teşebbüs ile alt pazarda rekabet ediyor olması halinde söz konusu davranışın rekabeti kısıtlayıcı sonuçlar ortaya çıkarması daha muhtemeldir.
- (41) Sözleşme yapmayı reddetme iddiaları değerlendirilirken ihlalin tespiti için üç koşulun birlikte varlığı aranmaktadır¹⁰. Bu çerçevede;
- Reddetme, alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olmalı,
 - Reddetmenin, alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması muhtemel olmalı,
 - Reddetmenin tüketici zararına yol açması muhtemel olmalıdır.
- (42) Yukarıda sayılan üç koşulun birlikte varlığının yanı sıra Kurulumuz teşebbüsün ileri sürdüğü haklı gerekçe iddialarını da göz önünde bulundurmaktadır. Sözleşme yapma talebinde bulunan teşebbüsün ticari kredibilitesinin olmaması, arzın kapasite sınırlarına bağlı olarak geçici olarak ya da tamamen durdurulması, çeşitli güvenlik gerekliliklerinin karşılanamaması gibi hususlar nesnel gereklilik olarak değerlendirilebilmektedir.

- (43) Aşağıda bu koşulların mevcut dosya bakımından sağlanıp sağlanmadığı incelenmiştir:

I.3.1.1. Vazgeçilmezlik Koşulu

- (44) Vazgeçilmezlik koşulunun değerlendirilmesine ilişkin olarak Kılavuz'da¹¹, reddetmeye konu unsurun alt pazarda etkin bir şekilde rekabet edebilmek için *nesnel olarak gerekli* olmasının arandığı ifade edilmektedir. Yine aynı Kılavuz'da, nesnel gerekliliğin, reddetmenin olumsuz sonuçlarını -en azından uzun vadede- telafi edebilmek için alt pazardaki rakiplerin başvurabilecekleri *mevcut ya da potansiyel bir ikamesinin bulunmaması* halinde söz konusu olacağı belirtilmektedir.
- (45) Bu noktada vazgeçilmezlik şartının, hem hizmete hem de söz konusu hizmeti tedarik eden teşebbüslere ilişkin olduğu vurgulanmalıdır. Bir başka deyişle üst pazardaki hizmetin alt pazardaki hizmetin üretilebilmesi için vazgeçilmez olmasının yanında, üst pazardaki hizmeti tedarik eden teşebbüsün de vazgeçilmez olması gerekmektedir. Dolayısıyla reddedilen hizmetin vazgeçilmez olabilmesi için söz konusu hizmetin alternatif kanallardan temin edilebilirliğinin de sorgulanması gerekmektedir¹².
- (46) Yapılan incelemeler neticesinde İZFAŞ'ın hâlihazırda metal işleme teknolojileri ve plastik&ambalaj teknolojileri alanında fuar düzenleyiciliği faaliyetinin bulunmadığı ve dolayısıyla alt pazarda YAĞMUR FUARCILIK ile rekabet halinde olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda söz konusu davranışın dikey bütünleşik bir yapıda kâr maksimizasyonu amacıyla alt pazardaki rakibi dışlama saiki içermediği belirtilmelidir.
- (47) Öte yandan vazgeçilmezlik koşulunun değerlendirilmesi kapsamında, gerek şikâyetçiden gerekse şikâyet edilen İZFAŞ ve TÜYAP'tan, İPAF ve 3T Fuarlarının düzenlenebileceği fuar alanları bakımından İzmir ili dışında alternatiflerin bulunup bulunmadığı, İzmir il sınırları içerisinde ise Fuar İzmir'e alternatif olabilecek bir fuar alanının bulunup bulunmadığı konusunda bilgi talep edilmiştir. Ayrıca TOBB'dan da bu tür fuarların hangi illerde düzenlendiği, düzenlendiği illerdeki fuar alanlarının kimin mülkiyetinde olduğu, söz konusu fuarların tüm Türkiye'de mi yoksa belli illerde mi düzenlenebileceği konularında bilgi istenmiştir.

¹⁰ Kılavuz, para. 43.

¹¹ Kılavuz, para. 44.

¹² Kurulumuzun 18.02.2016 tarihli ve 16-05/116-51 sayılı Solgar Vitamin kararı, para. 33.

17-11/132-60

- (48) İlgili coğrafi pazar bölümünde de belirtildiği üzere, başvuru sahibi tarafından dahi metal işleme teknolojileri ve plastik&ambalaj teknolojileri fuarları için İzmir dışındaki alternatif fuar yerlerinin bulunduğu iller Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, Kayseri, Kocaeli, Konya ve Samsun olarak belirtilmiştir. Diğer yandan YAĞMUR FUARCILIK'tan elde edilen bilgilerden, YAĞMUR FUARCILIK'ın İZFAŞ'ın kendisiyle İPAF FUARI'na ilişkin sözleşme yapmayı reddettiği 2010 yılı sonrasında bu fuarı 2011, 2012 ve 2013 yıllarında İFM'de düzenlediği görülmektedir¹³. Bu husus, plastik&ambalaj teknolojileri konulu fuarların düzenlenebileceği yerler bakımından YAĞMUR FUARCILIK'ın alternatifsiz ve İZFAŞ'ın YAĞMUR FUARCILIK için vazgeçilmez olmadığını açıkça göstermektedir.
- (49) Diğer yandan yerinde incelemeler sırasında elde edilen YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından İZFAŞ (.....)'e gönderilen, 18.05.2016 tarih ve "3T FUARI-ÖNEMLİDİR!.." konulu e-postada yer alan, "2009'daki ekonomik kriz nedeniyle fuarcılıkta görülen daralma bizim fuarlarımıza da yansdı. Firmaların fuar tanıtım bütçelerini kısıtlamaları doğal olarak ilk önce İstanbul dışında yapılan fuarlara yansdı. Bu nedenle 2009 yılında, plastik ambalaj fuarını bir yıl İzmir bir yıl İstanbul'da yapma kararı aldık" şeklindeki ifade de şikâyete konu edilen İZFAŞ'ın anılan fuarı kendi bünyesine almak üzere YAĞMUR FUARCILIK ile sözleşme yenilemediği şeklindeki iddiayı çelişkili hale getirmesinin yanı sıra, anılan fuarın yapılabilmesi için alternatiflerin olduğunu başvuru sahibinin ağızından doğrular niteliktedir.
- (50) Aşağıdaki tabloda YAĞMUR FUARCILIK tarafından metal işleme teknolojileri ile plastik&ambalaj teknolojileri fuarlarına uygun olduğu belirtilen fuar alanları sunulmaktadır.

Tablo-3: YAĞMUR FUARCILIK Tarafından Metal İşleme Teknolojileri ile Plastik&Ambalaj Teknolojileri Fuarlarına Uygun Olduğu Belirtilen Fuar Alanları

Fuar Düzenlenebilen Alanlar	İl	Fuar Alanını İşleten Kurum / Kuruluş
Tüyap Adana Uluslararası Fuar Merkezi	Adana	TÜYAP
Antalya Expo Center	Antalya	Anfaş Antalya Fuarcılık İşl. ve Yatırım A.Ş.
Tüyap Bursa Uluslararası Kongre ve Fuar Merkezi	Bursa	TÜYAP
Tüyap Diyarbakır Fuar ve Kongre Merkezi	Diyarbakır	TÜYAP
Gaziantep Orta Doğu Fuar Merkezi	Gaziantep	Gaziantep Sanayi Odası
Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	İstanbul	TÜYAP
İFM-İFM	İstanbul	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.
CNREXPO Fuar Merkezi	İstanbul	CNR
Kayseri Dünya Ticaret Merkezi	Kayseri	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Uluslararası Fuar Alanı	Kocaeli	TÜYAP
Tüyap Konya Uluslararası Fuar Merkezi	Konya	TÜYAP
Tüyap Samsun Fuar ve Kongre Merkezi	Samsun	TÜYAP

¹³ Teşebbüsün ayrıca 2013 yılından itibaren İFM'de Fleksibil Ambalaj Fuarı (PACK-İST FUARI) adı altında benzer konulu bir fuar daha düzenlemeye başladığı, 2015 yılından itibaren ise İPAF FUARI'nı düzenlemeyerek sadece PACK-İST FUARI'nı düzenlediği görülmektedir.

17-11/132-60

- (51) Söz konusu fuarın İZFAŞ yerine İFM'de düzenlenmesinin yeterli derecede kârlı olmadığı, yeterli başarının elde edilemediği hususları ise vazgeçilmezlik koşulunun sağlanmamasına hâle getirmemektedir. Nitekim doktrinde alternatif kaynaklardan daha az avantajlı koşullarda (örneğin daha maliyetli) ürün/hizmet temin ediliyor olması halinde de vazgeçilmezlik koşulunun yerine gelmeyeceği kabul edilmektedir¹⁴. Zira buradaki değerlendirmede önemli olan, vazgeçilmez olduğu iddia edilen ürüne/hizmete erişmek isteyen teşebbüslere erişim sağlanması durumunda bu teşebbüslerin daha çok rekabet edip edemeyecekleri değildir¹⁵. Kaldı ki eldeki bilgiler kapsamında, İZFAŞ bünyesinde 2014, 2015 ve 2016 yıllarında herhangi bir plastik&ambalaj teknolojileri fuarı düzenlenmemesine rağmen YAĞMUR FUARCILIK'ın da bu yönde bir talebi olmadığı ve 2014 ve 2016 yıllarında İstanbul'da dahi bu fuarı düzenlemediği görülmektedir. Bu tespitler çerçevesinde, işbu safhada İPAF FUARI bakımından rekabet hukuku çerçevesinde sözleşme yapmanın reddi koşullarının gerçekleşmediği ve eylemin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek nitelikte olmadığı görülmektedir.
- (52) 3T FUARI bakımından ise başvuru sahibinin cevabi yazısındaki metal işleme teknolojileri fuarlarına ilişkin İzmir dışındaki alternatiflerin Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, Kayseri, Kocaeli, Konya ve Samsun illerindeki fuar alanları olduğu yönündeki beyanlarına ek olarak, alternatifler değerlendirilirken başvuru sahibinin TÜYAP'a ilişkin ifadeleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Başvuruda, (i) TÜYAP'ın İstanbul'da kendine ait Beylikdüzü'ndeki fuar alanında MAKTEK FUARI adı altında metal işleme teknolojileri alanındaki fuarı iki yılda bir olmak üzere dört senedir düzenlediği, (ii) Konya ve Bursa'daki yönetimi sanayi ve ticaret odalarının elinde bulunan fuar alanlarının işletmesinin kiralama yoluyla TÜYAP tarafından tamamen devralındığı, (iii) Yeşilköy'deki İFM'nin işletmesinin %80'inin CNR'nin elinde bulunduğu, (iv) CNR'nin fuar alanını şirketlere kiralamak yerine kendisinin fuar yaptığı ya da kira bedellerinin piyasa şartlarına uymayacak derecede yüksek olduğu, (v) Kocaeli ve Adana gibi sanayi ve makine alanlarında sektörel fuar yapılabilecek teknik altyapılı fuar alanlarının da TÜYAP'a devredildiği belirtilmektedir.
- (53) Bu bağlamda öncelikle başvuruda bahsi geçen durum ile mevcut fiili durumun karşılaştırılması ve YAĞMUR FUARCILIK açısından metal işleme teknolojileri fuarı düzenlenmesi için alternatif bir fuar yerinin olup olmadığı hususunun netleştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, aşağıda öncelikle tüm fuar alanlarına hâkim olduğu iddia edilen TÜYAP'ın sırasıyla sürekli ve dönemsel olarak (fuar bazında) kiraladığı fuar alanlarına yer verilmiştir:

Tablo-4: TÜYAP ve/veya Grup Şirketlerinin Mülkiyetinde Olan ya da Uzun Süreli Kiraladığı Fuar Alanları

Fuar Alanı Adı	İl	Mülkiyet Sahibi	Fuar Alanı (m ²)	Sözleşme Tarihi	Sözleşme Süresi
Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	İstanbul	TÜYAP	120.000 (Kapalı) 25.000 (Açık)	-	-
Adana Ulusl. Fuar ve Kongre Merkezi	Adana	Çukurova Fuarçılık A.Ş.	13.500 (Kapalı) 66.500 (Açık)	29.07.2015	5 yıl
Bursa Ulusl. Fuar ve Kongre Merkezi	Bursa	Bursa Ticaret ve Sanayi Odası	40.000 (Kapalı) 100.000 (Açık)	01.05.2015	9 yıl, 8 ay
Konya Ulusl. Fuar Merkezi	Konya	Konya Ticaret Odası	66.000 (Kapalı) 20.000 (Açık)	24.03.2015	9 yıl, 9 ay
Diyarbakır Fuar ve Kongre Merkezi	Diyarbakır	Diyarbakır Sanayi ve Ticaret Odası	10.000 (Kapalı) 57.000 (Açık)	13.08.2008	10 yıl
Samsun Fuar ve Kongre Merkezi	Samsun	Samsun Fuar ve Kongre Merkezi İşletme Yatırım A.Ş.	8.000 (Kapalı) 50.000 (Açık)	04.07.2014	10 yıl

¹⁴ Case C-7/97, Oscar Bronner v. Mediaprint, para.43; Case C-418/01, IMS Health v. NDC Health, para.28.

¹⁵ O'Donoghue R., Padilla J. (2013), s. 547.

17-11/132-60

Tablo-5: TÜYAP ve/veya Grup Şirketleri'nin Dönemsel Olarak (Fuar Süresince) Kiraladığı Fuar Alanları

Fuar Alanı Adı	İl	Fuar Alanı İşletmecisi	Fuar İsmi/Konusu	Kira Aralığı
Kültürpark	İzmir	İZFAŞ	22. İzmir Kitap Fuarı	15-23.04.2017
Fuar İzmir	İzmir	İZFAŞ	PLAST-PAK	12-15.04.2017 (2019, 2021 ve 2023)
Fuar İzmir	İzmir	İZFAŞ	İZWOOD ¹⁶	05-08.04.2017 (2019, 2021 ve 2023)
Fuar İzmir	İzmir	İZFAŞ	MAKTEK FUARI	04-07.04.2017
Fuar İzmir	İzmir	İZFAŞ	İzmir Otoshow	18-23.10.2016
Kayseri Dünya Ticaret Merkezi	Kayseri	İstanbul Dünya Tic. Merkezi A.Ş.	Kayseri 7. Mobilya Fuarı	19-23.04.2017
Kocaeli Uluslararası Fuar Merkezi	Kocaeli	Kocaeli Ticaret Odası	Doğu Marmara Gayrimenkul Fuarı	27-30.04.2017
Kocaeli Uluslararası Fuar Merkezi	Kocaeli	Kocaeli Ticaret Odası	İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı	27-30.04.2017
Kocaeli Uluslararası Fuar Merkezi	Kocaeli	Kocaeli Ticaret Odası	Doğu Marmara Sanayi ve Teknoloji Fuarı	02-05.11.2017

- (54) Diğer yandan aşağıdaki tabloda şimdiye kadar bünyesinde metal işleme teknolojileri fuarı düzenlenmiş ve yukarıda yer verilmeyen diğer alanlar yer almaktadır.

Tablo-6: TOBB Fuar Takvimlerine Göre Alternatif Fuar Alanları¹⁷

Fuar Alanı	İl	Mülkiyet Sahibi	Fuar Alanı İşletmecisi	Alan (Kapalı, m ²)
ANFA Altınpark Fuar Merkezi	Ankara	Ankara Büyükşehir Belediyesi	ANFA Ankara Altınpark İşletmeleri Ltd. Şti	7.700
Atatürk Kültür Merkezi	Ankara	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Atatürk Kültür Merkezi Müdürlüğü	2.400
Antalya Fuar Merkezi	Antalya	Anfaş Antalya Fuarçılık İşletme ve Yatırım A.Ş.	Anfaş Antalya Fuarçılık İşletme ve Yatırım A.Ş.	40.000
Çorum TSO Fuar ve Sergi Alanı	Çorum	-	Çorum Ticaret ve Sanayi Odası	3.950
EGS Fuar ve Kongre Merkezi	Denizli	-	Ege Fuarı Birliği Başkanlığı	7.950
Tablo-6'nın devamı:				
Fuar Alanı	İl	Mülkiyet Sahibi	Fuar Alanı İşletmecisi	Alan (Kapalı, m ²)
Orta Doğu Fuar Merkezi	Gaziantep	Gaziantep Ortadoğu Fuarçılık A.Ş.	Gaziantep Ortadoğu Fuarçılık A.Ş.	15.000
İFM	İstanbul	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	CNR, ¹⁸ İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	98.500

- (55) Son olarak aşağıda uluslararası kabul görmüş fuar merkezlerinin nitelikleri dikkate alınarak TOBB tarafından belirlenen özelliklere sahip olduğu tespit edilen 7000 m² üzeri fuar alanları yer almaktadır. Tabloda fuar alanı eşiğinin 7000 m² olarak belirlenirken YAĞMUR FUARCILIK'ın 2016 yılı itibarıyla 3T FUARI bakımında ulaştığı büyüklük ele alınmıştır.

¹⁶ İZWOOD İzmir Ağaç İşleme Makineleri, Kesici Takımlar, El Aletleri Fuarı.

¹⁷ TOBB Fuar Takvimlerinde, Ankara Ostim Stadyumu ve Eskişehir Sanayi Bölgesi'nde metal işleme teknolojileri fuarları düzenlendiği görülmekle beraber TOBB'dan gelen bilgi ve belgelerden söz konusu alanlara ilişkin bilgi edinilememiştir.

¹⁸ 1-8 nolu Salonlar: CNR; 9-11 nolu Salonlar: İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.

17-11/132-60Tablo-7: 7000 m² Üzeri Alternatif Fuar Alanları

Fuar Alanı	İl	Mülkiyet Sahibi	Fuar Alanı İşletmecisi	Alan (Kapalı, m2)
ANFA Altınpark Fuar Merkezi	Ankara	Ankara Büyükşehir Belediyesi	ANFA Ankara Altınpark İşletmeleri Ltd. Şti	7.700
CONGRESIUM	Ankara	Ankara Ticaret Odası	GL Events Fuarcılık A.Ş.	10.400
Antalya Fuar Merkezi	Antalya	Anfaş Antalya Fuarcılık İşletme ve Yatırım A.Ş.	Anfaş Antalya Fuarcılık İşletme ve Yatırım A.Ş.	40.000
EGS Fuar ve Kongre Merkezi	Denizli	-	Ege Fuarı Birliği Başkanlığı	7.950
Orta Doğu Fuar Merkezi	Gaziantep	Gaziantep Ortadoğu Fuarcılık A.Ş.	Gaziantep Ortadoğu Fuarcılık A.Ş.	15.000
İFM	İstanbul	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	CNR, ¹⁹ İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	98.500
Sütlüce Haliç Kongre ve Kültür Merkezi	İstanbul	-	Haliç Kongre Merkezi İşletmeleri A.Ş.	8.250
Lütfi Kırdar kongre Merkezi Rumeli Sergi Salonu	İstanbul	UKTAŞ Uluslararası Kongre Sarayı Tesisleri İşletmeciliği Tic. A.Ş.	UKTAŞ Ulusl. Kongre Sarayı Tesisleri İşletmeciliği Tic. A.Ş.	7.000
İstanbul Kongre Merkezi	İstanbul	-	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	10.453
Kayseri Dünya Ticaret Merkezi	Kayseri	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	8.400
Kocaeli BB Fuar Merkezi	Kocaeli	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	Kocaeli Fuar Müdürlüğü	8.400
Kırıkkale Kapalı Teşhir Salonu	Kırıkkale	Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası	-	7.818
Kırşehir Kapalı Teşhir Salonu	Kırşehir	Kırşehir Ticaret ve Sanayi Odası	-	10.000

- (56) Yukarıdaki tablolardan da görüldüğü üzere TÜYAP ve/veya iştirakleri İstanbul, Diyarbakır, Samsun, Adana, Konya ve Bursa'daki başlıca fuar alanlarının kullanım hakkını uzun süreli kira sözleşmeleri ile kontrolü altında bulundurmaktadır. TÜYAP; İzmir, Kayseri ve Kocaeli'ndeki fuar alanlarını ise fuar bazında dönemsel olarak kiralamış durumdadır. Diğer yandan daha önce de belirtildiği üzere, 34 kod numaralı metal işleme teknolojileri alanındaki fuarlar günümüze kadar İstanbul, Ankara, Adana, Konya, Bursa, İzmir, Gaziantep, Denizli, Eskişehir, Diyarbakır, Kayseri, Antalya, Çorum ve Kocaeli illerinde yapılmıştır. Bu bilgilere göre öncelikle belirtilmesi gereken, her ne kadar TÜYAP, Diyarbakır, Samsun, Adana, Konya ve Bursa'daki başlıca fuar alanlarının kullanım hakkını uzun süreli kira sözleşmeleri ile kontrolünde bulundursa da, dönemsel kiralanan fuar alanları bakımından YAĞMUR FUARCILIK'ın hala alternatiflerinin bulunduğu ve dönemsel kiralanan İzmir, Kayseri ve Kocaeli'ndeki fuar alanlarında farklı tarihlerde 3T FUARI'nın düzenlenebileceğidir. Diğer yandan tablolar ve daha önce metal işleme teknolojileri fuarlarının düzenlendiği yerler karşılaştırıldığında, İstanbul (İFM), Ankara (ANFA, CONGRESIUM), Gaziantep (Orta Doğu), Denizli (EGS), Antalya (EXPO), Kırşehir (Kapalı Teşhir Salonu) ve Kırıkkale (Kapalı Teşhir Salonu) gibi illerdeki fuar alanlarının da büyüklükleri itibarıyla YAĞMUR FUARCILIK'ın önündeki alternatifler olduğu görülmektedir.

¹⁹ 1-8 nolu Salonlar: CNR; 9-11 nolu Salonlar: İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.

17-11/132-60

- (57) Diğer yandan TOBB tarafından gönderilen fuar alanı listesi sektörde faaliyet gösteren diğer bir fuar düzenleyicisi olan HANNOVER FUARCILIK'a da gönderilmiş ve anılan listede yer alan fuar alanlarının metal işleme teknolojileri fuarlarına uygun olup olmadığı sorulmuştur. HANNOVER FUARCILIK'tan gelen cevabi yazıda fuar alanlarının çoğu hakkında daha önce anılan fuar alanlarında fuar düzenlemediklerinden bilgi sahibi olmadıkları belirtilmekle beraber, bu tür fuarlar bakımından optimal fuar alanı yüksekliğinin sekiz metre olduğu belirtilmiş ve bilgileri dahilinde bu kritere uyan fuarlar aşağıdaki şekilde listelenmiştir:

Tablo-8: HANNOVER FUARCILIK Tarafından Metal İşleme Teknolojileri Fuarlarına Uygun Olduğu Belirtilen Fuar Alanları

Fuar Düzenlenebilen Alanlar	Kapalı Alan (m ²)	Salon Sayısı	Ortalama Yükseklik	Fuar Alanı Sahibi	Fuar Alanını İşleten Kurum / Kuruluş
CONGRESIUM	10.400	2	8 m	Ankara Ticaret Odası	GL Events Fuarcılık A.Ş.
İFM	98.500	11	9 m-13 m	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	CNR, Dünya Ticaret Merkezi A.Ş. ²⁰
Ortadoğu Fuar Merkezi	15.000	3	11 m-13 m	Gaziantep Ortadoğu Fuarcılık A.Ş.	Gaziantep Ortadoğu Fuarcılık A.Ş.

- (58) Bu bağlamda salt HANNOVER FUARCILIK'tan alınan bilgiler dikkate alınsa dahi YAĞMUR FUARCILIK'ın önünde CONGRESIUM, İFM ve Orta Doğu Fuar Merkezi'nin alternatif olarak durduğu görülmektedir.
- (59) Öte yandan TOBB'un yazısında fuar alanı işletmecileri ile fuar düzenleyicileri arasında karşılıklı bağımlılık olduğu, bir fuar alanı işletmecisinin sahibi olduğu fuar alanını tüm yıl boyunca meşgul edecek sayıda fuar düzenlemesi ihtimalinin düşük olduğu, bu nedenle fuar alanı işletmecisinin fuar düzenleyicisi şirketlerle hakkaniyete dayalı bir ticari ilişki kurmasının kendi menfaatine olduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede her ne kadar Tablo 4 ve 5'teki fuar alanları TÜYAP'ın mülkiyetinde ya da TÜYAP tarafından dönemsel olarak kiralanmış olsa da söz konusu fuar alanları da YAĞMUR FUARCILIK bakımından bir alternatif teşkil etmektedir. Nitekim yapılan incelemeler sırasında TÜYAP ile İZFAŞ arasında MAKTEK FUARI'na ilişkin sözleşmenin yılın belli bir dönemi için (Ekim ayı) iki yılda bir olmak üzere 2017'den başlayarak 2023'e kadar olan süreyi kapsadığı görülmüş olup, 2018, 2020 ve 2022 yılları için ya da aynı yılın farklı bir dönemi için YAĞMUR FUARCILIK'ın, İZFAŞ bünyesinde 3T FUARI'nı düzenlenmesine ilişkin bir engel olup olmadığı İZFAŞ'a sorulmuştur. İZFAŞ tarafından gönderilen yazıda YAĞMUR FUARCILIK'ın kendisinden 3T FUARI'nı TÜYAP'tan farklı bir tarihte yapma talebinin olmadığı belirtilmekle beraber böyle bir talebin bulunması durumunda fuarların etkinliği bakımından iki fuar arasında makul bir süre bulunması gözetilerek söz konusu talebin olumlu cevaplanacağı belirtilmiştir.

²⁰ 1-8 nolu Salonlar: CNR; 9-11 nolu Salonlar: İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.

17-11/132-60

- (60) İZFAŞ'a "makul süre"nin ne kadarlık bir süre anlamına geldiği de sorulmuş, gelen cevabi yazıda yer alan "fuvarın etki gücünün ve dolayısıyla sektörün gücünün azalmasına sebep olunması sonucuna sebep olabilecek, yüksek meblağlar ile organize edilen fuvarların senede bir kez yapılmasına tarafımızca özen gösterilmektedir" ifadesiyle, İZFAŞ bakımından makul sürenin tanımının "benzer konulu fuvarların senede bir kez düzenlenmesi" şeklinde olduğu anlaşılmıştır. Diğer yandan bu husus ile ilgili YAĞMUR FUARCILIK'a İZFAŞ'tan aynı yıl içerisinde farklı bir tarih için ve İZFAŞ haricinde TÜYAP ya da diğer fuvar alanı işletmecilerinden yer talebi olup olmadığı sorulmuş ve YAĞMUR FUARCILIK'ın diğer fuvar alanı işletmecilerinden herhangi bir talebinin olmadığı öğrenilmiştir. YAĞMUR FUARCILIK bu hususa ilişkin yazısında;

"... uluslararası ihtisas fuvarları genel olarak dünyada yılda bir yapılmaktadır. Aynı ilde bir yıl içerisinde birden fazla ihtisas fuvarı hem fuvar düzenleyicileri tarafından, hem katılımcılar, hem de sektör derneği, federasyon gibi sektör kurumları tarafından tercih edilmemektedir. Örneğin İstanbul'da daha önceki yıllarda CNR Fuarcılık tarafından düzenlenen TATEF Takım Tezgahları Fuarı, üç yıl önce takım Tezgahları Derneği'nin TÜYAP ile anlaşması üzerine TÜYAP'ta MAKTEK adı altında yapılmaya başlanmıştır. Derneğin etkisiyle katılımcılar çoğunlukla TATEF Fuarını bırakıp MAKTEK'e katılmaya başlamışlardır. Çünkü bir yıl içerisinde aynı ilde birden fazla fuara katılmayı gereksiz bulmaktadır sektör temsilcileri. Bunun yerine yurtdışı fuvarlarına bütçe ayırmayı tercih etmektedirler."

açıklamasında bulunmaktadır. Gerek İZFAŞ'tan gerekse YAĞMUR FUARCILIK'tan alınan bu bilgiler çerçevesinde, sektörde "benzer konulu fuvarların aynı ilde senede bir kez düzenlenmesi" konusunda bir teamül olduğu, bunun fuvar alanı işletmecisinden ziyade fuvar düzenleyicilerin ve katılımcıların tercihleri ve talepleri doğrultusunda oluştuğu anlaşılmaktadır.

- (61) Diğer yandan İZFAŞ'ın TÜYAP ile MAKTEK Fuarlarına ilişkin akdettiği sözleşmelerde gerek İZFAŞ'a gerekse kiracıya yönelik bir rekabet etmeme yükümlülüğünün/münhasırlık hükmünün bulunmadığı belirtilmelidir²¹. YAĞMUR FUARCILIK ile İZFAŞ arasındaki 3T ve İPAF Fuarlarına ilişkin sözleşmeler incelendiğinde ise 2006-2010 yıllarına ilişkin İPAF FUARI ve 2006-2013 yıllarına ilişkin 3T FUARI sözleşmelerinde münhasırlığa ilişkin hüküm bulunsa da 2014-2016 yıllarına ilişkin 3T FUARI sözleşmelerinden bu hükmün kaldırıldığı görülmektedir²². Bu tespitler ışığında diğer alternatif fuvar alanları haricinde aynı yıl içerisinde olmasa da MAKTEK FUARI'nın düzenlenmeyeceği yıllar bakımından 3T FUARI için İZFAŞ'ın da hâlâ bir alternatif olduğu, YAĞMUR FUARCILIK tarafından bu fuvar bakımından da İPAF FUARI (bir sene İzmir, bir sene İstanbul) tarzı bir fuvar planlaması yapılabileceği değerlendirilmektedir.

²¹ Benzer şekilde İZFAŞ ile yapılan görüşmeler neticesinde TÜYAP ile İZFAŞ arasında 49 yıllık bir anlaşmanın bulunmadığı da teyit edilmiştir.

²² Rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün 2014 ve sonrasında diğer fuvar düzenleyicilerle yapılan sözleşmelerden de kaldırıldığı tespit edilmiştir.

17-11/132-60

- (62) Söz konusu alternatifler ile ilgili YAĞMUR FUARCILIK tarafından yukarıda da ifade edildiği üzere iki hususun öne sürülmesi mümkündür. Bunlardan ilki aynı sene içerisinde benzer konulu fuarların farklı yerlerde yapılsa dahi gerekli başarıyı elde etmediği iddiasıdır. Bununla birlikte yerinde incelemede elde edilen belgelerden TÜYAP tarafından MAKTEK İZMİR FUARI'nın, 18-23.09.2017 tarihinde Almanya Hannover'da düzenlenen ve sektörün dünya çapındaki önemli ve büyük fuarlarından biri olarak nitelendirilen EMO Makine ve Metal İşleme Fuarı'nın hemen ardından 04-07.10.2017 tarihlerinde düzenleneceği görülmektedir. Öne sürülebilecek bir diğer iddia ise belirtilen alternatif yerlerin YAĞMUR FUARCILIK açısından İzmir kadar optimal olmadığı iddiasıdır. Bununla birlikte daha önce de belirtildiği üzere, alternatif kaynakların daha az avantajlı (daha maliyetli, vs.) oluşu vazgeçilmezlik şartının yerine gelmesi için yeterli olmadığı gibi²³, geçmiş yıllarda belirtilen yerlerde metal işleme teknoloji fuarlarının farklı teşebbüslerce yapılmış olması, söz konusu yerlerin bu tür fuarlar için birer alternatif olduğunu ortaya koymaktadır.
- (63) Sonuç olarak elde edilen tüm bu bilgiler ışığında, YAĞMUR FUARCILIK açısından gerek alternatif fuar yerlerinin gerekse alternatif fuar dönemlerinin bulunması nedeniyle 3T FUARI bakımından da vazgeçilmezlik koşulunun sağlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.3.1.2. Objektif Haklı Gerekçe Koşulu

- (64) İncelenen davranışının kötüye kullanma olup olmadığı değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken bir unsur da söz konusu davranışa ilişkin haklı bir gerekçenin bulunup bulunmadığıdır. Kılavuz'da, Kurulumuz tarafından dikkate alınacak haklı gerekçe iddiaları nesnel gereklilik ve etkinlik gerekçeleri olarak sınıflandırılmış²⁴ ve objektif haklı gerekçe koşulunun değerlendirilmesine ilişkin olarak²⁵, sözleşme yapma talebinde bulunan teşebbüsün ticari kredibilitésinin olmaması, arzın kapasite sınırlarına bağlı olarak geçici olarak ya da tamamen durdurulması, çeşitli güvenlik gerekliliklerinin karşılanamaması gibi hususların reddetme eylemi bakımından nesnel gereklilik olarak değerlendirilebileceği belirtilmiştir. İşbu dosya bakımından üzerinde durulması gereken unsur, İZFAŞ tarafından dosya konusu davranışın gerekçesi olarak gösterilen unsurların nesnel gereklilik olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğidir.

Yukarıda da yer verildiği üzere, yerinde inceleme belgelerinden YAĞMUR FUARCILIK (.....) tarafından İZFAŞ (.....)'e gönderilen, 18.05.2016 tarih ve "3T FUARI – ÖNEMLİDİR!.." konulu e-postada;

"2009'daki ekonomik kriz nedeniyle fuarcılıkta görülen daralma bizim fuarlarımıza da yansdı. Firmaların fuar tanıtım bütçelerini kısıtlamaları doğal olarak ilk önce İstanbul dışında yapılan fuarlara yansdı. Bu nedenle 2009 yılında, plastik ambalaj fuarını bir yıl İzmir bir yıl İstanbul'da yapma kararı aldık"

şeklinde ifadeler yer almaktadır.

²³ Bu değerlendirmenin önemli bölümü CNR tarafından işletilen İFM'nin kira maliyetlerinin yüksek olduğu iddiasına karşı da geçerli olduğundan, yukarıda İFM de YAĞMUR FUARCILIK'ın alternatifleri arasında sayılmıştır.

²⁴ Kılavuz, para.30.

²⁵ Kılavuz, para.48.

17-11/132-60

- (65) Diğer yandan İPAF FUARI'na ilişkin İZFAŞ tarafından Kurumumuza gönderilen belgelerde ise, İZFAŞ'ın İzmir'in tanıtımının yapılması, şehirdeki ekonomik ve ticari faaliyetlerin artırılması ve İzmir Fuarı'nın marka değerinin yükseltilmesi hedeflerine vurgu yapıldıktan sonra İzmir Ticaret Odası (İTO) tarafından İZFAŞ'a gönderilen 14.12.2010 tarihli yazıdaki;

"Kentimizde uzun süredir Yağmur Fuarcılık Yayıncılık Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. tarafından düzenlenmekte olan İPAF Uluslararası Plastik & Ambalaj Teknolojileri ve Ürünleri Fuarı'nın son yıllarda yaşadığı önemli küçülme malumunuzdur. Bu küçülmenin sonucu olarak söz konusu fuar, 2011 yılında İzmir'de değil İstanbul'da düzenlenmek üzere Yağmur Fuarcılık tarafından TOBB takvimine aldırılmıştır. İzmir'deki plastik üretim sektörünün büyüklüğü ve İstanbul'da halihazırda düzenlenmekte olan plastik – ambalaj fuarlarındaki katılımcıların büyük bölümünü Ege Bölgesi firmalarının oluşturuyor olması göz önüne alındığında İzmir'in başarılı bir plastik fuarına ev sahipliği yapmak için gereken kapasiteye sahip olduğu görülmektedir. Buna karşın, (.....), aynı organizatör ile bu fuarın düzenlenmeye devam etmesi durumunda fuarın asla büyüemeyeceğini göstermektedir. Plastik ve ambalaj sektörünü kapsayan büyük bir fuarın İzmir'de düzenlenmesi gerektiği ve sektör temsilcilerinin istekleri doğrultusunda bu fuarın halihazırda diğer şehirlerde aynı sektördeki fuarları başarılı bir şekilde gerçekleştiren Tüypap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. tarafından düzenlenmesinin kent ekonomisi için faydalı olacağı inancındayız..."

ifadelerine dikkat çekilmektedir.

- (66) İZFAŞ, Kurumumuzca gönderilen yazıya cevap yazısında 3T FUARI'na ilişkin de sektörden benzer taleplerin geldiğini belirtmiş ve sektörden gelen yazıları iletmiştir. Bu yazılardan İTO ve İTO bünyesindeki 55. Makine Grubu tarafından İZFAŞ'a gönderilen 31.03.2015 ve 21.08.2014 tarihli yazılarda sırasıyla aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"... Bu yıl 16 ülkeden (.....) firmanın katıldığı ve (.....) m² alanda düzenlenen fuarı (.....) kişi ziyaret etmiştir. Fuarın içerdiği sektörü Odamızda temsil eden 55. (Makine Gr.) Meslek Komitemiz, söz konusu fuarın katılımcı ve ziyaretçi sayılarının ve niteliklerinin sektörün beklentilerini karşılamadığı görüşündedir. Kent ve ülke ekonomisine büyük katkılar sağlamasını beklediğimiz yeni alanımız Fuar İzmir'de yenilikçi, büyüyen ve sektörünün lideri olma niteliklerini taşıyan fuarlar düzenlenmesinin yanı sıra, organizatörü hangi firma olursa olsun, Fuar İzmir'le birlikte mevcut fuarların gelişiminin sağlanması hepimizin hedefidir. Bu çerçevede, 55. (Makine Gr) Meslek Komitemizin görüşleri doğrultusunda 3T Uluslararası Metal İşleme, Kalıp, Otomasyon ve Kaynak Teknolojileri Fuarı'nın daha işlevsel ve verimli bir etkinlik haline dönüşmesi konusunda alan sahibi ve İzmir'in fuarcılık sektöründeki öncü şirketi olarak desteklerini dileriz ..."

"1- İZFAŞ tarafından İzmir'de makine fuarı düzenlenmesine ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuştur. İZFAŞ (.....)'nun da katıldığı toplantıda; (.....) komite üyelerimize aktarıldığı ifade edilmiştir. Bu sebeple bundan böyle İzmir'de düzenlenecek makine fuarının İZFAŞ tarafından düzenlenmesine yönelik acilen çalışmalar yapılması, fuarın Yağmur Fuarcılık tarafından düzenlenmemesinin İZFAŞ'a yazılı olarak bildirilmesi hususunun Yönetim Kurulumuzun takdirlerine sunulmasına oybirliği ile karar verilmiştir."

"8-05-08 Mart 2015 tarihlerinde İzmir Kültürpark alanında düzenlenecek olan makine ve teknik alanında düzenlenen "Metal İşleme Teknolojileri, Otomasyon Teknolojileri, Kalıp ve Kalıp Sistemleri, Kaynak Makineleri" fuarı ile ilgili yapılan değerlendirmede; (.....) konusuna Yönetim Kurulumuzun dikkati çekilerek, yeni kurulacak fuar alanında aynı uygulamanın devam etmemesi, fuara katılımcı sayısının artırılması, fuarın daha işlevsel olması konusunda İZFAŞ yönetiminin bilgilendirilmesi hususunun Yönetim Kurulumuza arzına oybirliği ile karar verildi."

17-11/132-60

- (67) Diğer yandan gerek İZFAŞ'ın cevabi yazısında gerekse 03.03.2017 tarihinde İZFAŞ (.....) ile yapılan görüşmede, İZFAŞ olarak asıl amaçlarının daha kaliteli fuarlar yapmak ve bu suretle şehrin ekonomisine katkıda bulunmak olduğu, bununla birlikte işlettikleri alanın birtakım işletme maliyetlerinin de karşılanması gerektiği, Gaziemir'de yeni kurulan Fuar İzmir'in faaliyete geçmesinin ardından YAĞMUR FUARCILIK dahil fuar düzenleyicileri ile İZFAŞ bünyesinde bir toplantı yapılarak kendilerinden fuarları büyütmelemlerinin beklendiğinin iletildiği ifade edilmiştir. Nitekim yukarıda yerinde inceleme belgeleri arasında verilen İZFAŞ Yönetim Kurulu karar tutanaklarında da fuarların büyütülmesi vurgusu dikkat çekmektedir²⁶. Ayrıca yerinde inceleme belgelerinden de YAĞMUR FUARCILIK'tan fuarı büyütmesinin istendiği anlaşılmaktadır.
- (68) İZFAŞ; yeni alana geçiş sonrası fuarların büyütülmesi hedefi ve İPAF ve 3T Fuarları ile ilgili sektör talepleri haricinde YAĞMUR FUARCILIK ile yaşanan süreç hakkında ayrıca İZFAŞ'ın önemli ölçüde hissesinin İBB'ye ait olması sebebiyle kamu kaynağını kullanan ve kamu yararını ön planda tutan bir şirket olduğunu, kaynak kullanımında savurganlık yapma hakkının olmadığını, alan tahsislerinde İzmir'in tanıtımını yapmayı, şehirdeki ticari faaliyeti geliştirmeyi, İzmir Fuar'ının marka değerini artırmayı hedef aldığını, bu bağlamda birden fazla sayıda holü kullanmayı tercih eden talep sahiplerini gerek ekonomik gerekse daha geniş kitlelere ulaşılması adına tercih ettiğini belirtmektedir. Bu kapsamda İZFAŞ yetkilileri, fuar alanı tahsisinin talep sahibi fuar düzenleyiciler ile yüz yüze görüşmeler neticesinde gerçekleştiğini, yaşanan süreçte TÜYAP'ın kendilerinden daha büyük ölçekli bir makine fuarı düzenlemek için biri opsiyonlu olmak üzere toplam üç hol için yer talebinde bulunduğunu, kendilerinin bu talebe cevaben öncelikle YAĞMUR FUARCILIK ile görüşeceklerini bildirdiklerini, YAĞMUR FUARCILIK ile yapılan görüşmede TÜYAP'ın teklifinin iletildiği ve daha büyük ölçekli bir fuar düzenleme olanaklarının olup olmadığının kendilerine sorulduğunu fakat YAĞMUR FUARCILIK'ın ancak bir hol kiralamak istediğini bildirdiğini, bunun üzerine Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda Alan Tahsis Sözleşmesi'nin TÜYAP ile akdedildiğini ifade etmektedirler. Ek olarak İZFAŞ'ın yazısında, YAĞMUR FUARCILIK'ın yaşanan süreçte her koşulda kendileriyle sözleşme yapmak durumunda olduklarını belirten bir tutum içerisinde davrandığı, kendileriyle alan tahsis sözleşmesi imzalanmamış olmasına rağmen katılımcılarla sözleşme imzalamaya başladığı ve bu durumu bir dayatma unsuru olarak kullandığı, ayrıca önceki senelerde 3T FUARI'nı YAĞMUR FUARCILIK'ın düzenlemiş olması sebebiyle kendilerine ayrıcalık yapılmasını talep ettiği, bunun ise özünde rekabetin ihlali niteliğinde olduğu dile getirilmektedir.
- (69) Kurulumuz objektif haklı gerekçe koşulunu değerlendirirken öncelikle davranış ile korunan *meşru bir menfaatin bulunup bulunmadığını* ve davranışın, korumaya çalıştığı menfaatin ortaya çıkması için *vazgeçilmez olup olmadığını* göz önünde bulundurmaktadır. Ayrıca incelemeye konu davranışın objektif olarak gerekli kabul edilebilmesi için hâkim durumdaki teşebbüsün bu davranışının *kendisi dışındaki sebeplerden kaynaklanması* ve teşebbüsün söz konusu menfaati korurken rekabeti *zorunlu olandan fazla sınırlamaması* aranmaktadır²⁷.

²⁶ 26.04.2016 tarih ve 2016/13 sayılı İZFAŞ Yönetim Kurulu toplantı tutanağı ve 24.05.2016 tarih ve 2016/14 sayılı İZFAŞ Yönetim Kurulu toplantı tutanağı.

²⁷ Kılavuz, para. 31.

17-11/132-60

- (70) Bu açıklamalar değerlendirildiğinde, İZFAŞ'ın ekonomik çerçevede kamu yararını gözetmesinin, fuarı büyütmek istemesinin ve bu bağlamda sektörden gelen talepleri de gözeterek, fuar alanını daha fazla hol kiralama talebinde bulunan ve daha fazla ekonomik getiri sağlayacak TÜYAP'a tahsis etmesinin meşru menfaatin varlığına işaret ettiği görülmektedir. İkinci olarak bu davranışın korumaya çalıştığı menfaatin ortaya çıkması için vazgeçilmez olup olmadığı değerlendirildiğinde ise, YAĞMUR FUARCILIK'ın kendisine yöneltilen seçeneklere rağmen üç hol kiralamaktan imtina etmesinin bu davranışı vazgeçilmez kıldığı, aksi davranışın İZFAŞ açısından diğer iki hol için aynı dönemde yeni bir fuar düzenleyici bulmak zorunda olma anlamına geldiği açıktır. Diğer yandan bu durumu ortaya çıkaran İZFAŞ ve YAĞMUR FUARCILIK'ın farklı ekonomik getirilere sahip teklifleri olup, davranışın kaynağında İZFAŞ bulunmamaktadır. Son olarak vazgeçilmezlik şartının irdelendiği bölümde görüldüğü üzere, YAĞMUR FUARCILIK tarafından alternatif fuar alan ve dönemlerinin bulunduğu ve pazar için rekabetin söz konusu olduğu bu pazarda İZFAŞ'ın söz konusu menfaati korurken rekabeti zorunlu olandan fazla sınırlamadığı anlaşılmaktadır.

1.3.1.3. Reddetmeye İlişkin Diğer Koşullar

- (71) Yukarıda da ifade edildiği üzere, sözleşme yapmanın reddinin ihlal olarak kabul edilmesi için yukarıdaki şartlarla birlikte alt pazarda etkin rekabetin kısıtlanması ve reddetmenin tüketici zararına yol açması koşulları da kümülatif olarak gerçekleşmelidir. Bu bağlamda yukarıda vazgeçilmezlik koşulunun işbu dosya kapsamında sağlanmadığının belirlenmesinden sonra esasen diğer koşulların incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Bununla birlikte bu bölümde son iki koşula da kısaca değinilmiştir.
- (72) Alt pazarda etkin rekabetin kısıtlanması koşulu ile ilgili öncelikle belirtilmesi gereken daha önce de ifade edildiği üzere İZFAŞ'ın dosya konusu ilgili ürün pazarları bakımından alt pazarda herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı, bu bağlamda reddetme davranışının alt pazardaki rekabeti kısıtlama saikiyle gerçekleşmediğidir. Öte yandan inceleme boyunca gerek İZFAŞ, gerek şikâyetçi ve gerekse diğer ilgililer tarafından fuar düzenleyicilere bir ihtisas fuarına yönelik yer tahsislerinin genellikle belirli bir süre için yapıldığı, söz konusu ihtisas fuarına yeterli katılımın sağlanması ve fuarın başarılı olması adına aynı yerde aynı konulu fuarların arasında makul bir süre bulunmasına dikkat edildiği ifade edilmiştir. Nitekim gerek şikâyetçinin dilekçesinde gerekse yerinde incelemelerde elde edilen belgelerde şikâyetçinin kira sözleşmelerinin üç veya beş yıllık yapılması gerektiği yönündeki beyanları dikkat çekmektedir. İnceleme sırasında farklı taraflardan gelen bu beyanlardan, fuar alanlarının belli bir dönem için tahsisi bakımından pazar için rekabetin söz konusu olduğu, fuar düzenleyiciliği pazarının yapısından kaynaklanan sebeplerle sözleşmelerde yer alması da fiiliyatta alanın kiracısının en azından belli bir dönem için alanda başka firmaların aynı konulu fuar düzenlemesinin engellenmesini fuar alanı işletmecisinden talep edebildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu süre İZFAŞ tarafından bir yıl olarak belirtilmiştir. Diğer yandan konuya ilişkin mevzuatı oluşturan, TOBB Yönetim Kurulunun 03.11.2014 tarih ve 94 sayılı kararına istinaden 01.01.2015 tarihinde yürürlüğe giren Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar'ın 15. maddesinde her ne kadar bir senelik bir süre olmasa da ana fuar takvimine yapılacak eklemeler bakımından fuarların arasında belli bir süre bulunmasının gözetildiği görülmektedir. Mevzuatta da yer alan ve pazarın yapısından kaynaklanan tüm bu tespitler çerçevesinde, kısa vadede pazar için rekabetin söz konusu olduğu fuar alanı tahsisi/işletmeciliği pazarında etkin rekabet kavramının da bu koşullar dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

17-11/132-60

- (73) Diğer yandan reddetmenin tüketici zararına yol açması koşulu bakımından dikkate alınan husus hâkim teşebbüsten mal alamayan rakiplerin alt pazarda yenilikçi ürünler sunmalarının engellenip engellenmediğidir. Bu durum özellikle talep eden teşebbüsün, rakip teşebbüsten malı/hizmeti alıp sadece aynı nitelikte bir ürün/hizmet vermeyi düşünmemesi, yeni veya geliştirilmiş mal ve hizmet sunmayı planlaması halinde ortaya çıkacaktır. İşbu dosya söz konusu durum bakımından değerlendirildiğinde, TÜYAP'ın metal işleme fuarını biri opsiyonlu olmak üzere üç hollük bir alana genişletmeyi planlamasına rağmen YAĞMUR FUARCILIK'ın bir hollük alanla sınırlı kalması ve İZFAŞ'ın fuarı büyütmeye yönündeki taleplerine karşın bu talebi karşılamayacağını belirtmesinden hareketle, TÜYAP alternatifine kıyasla işbu dosya bakımından geliştirilmiş mal ya da hizmet sunulması durumunun oluşmadığı değerlendirilmektedir. Diğer yandan gerek başvuruda gerekse yerinde inceleme sırasında elde edilen belgelerde şikâyetçinin TÜYAP'ın ucuz fiyat politikasından rahatsız olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, en azından mevcut durumda tüketicinin yüksek fiyatlardan zarar gördüğüne yönelik bir çıkarım yapılamayacağı değerlendirilmektedir.
- (74) Tüm bu tespitler çerçevesinde reddetmenin diğer iki koşulunun da sağlanmadığı kanaatine varılmıştır.

I.3.2. Kanun'un 7. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (75) Başvuruda yer alan iddialardan biri de İZFAŞ'ın fuar alanını YAĞMUR FUARCILIK yerine TÜYAP'a vererek TÜYAP'ın tekel konumuna gelmesine sebep olduğu, TÜYAP'ın hemen hemen tüm illerdeki fuar alanlarını işletmeye başladığı ve diğer fuar düzenleyicilerini piyasadan dışladığı iddiasıdır. Bununla birlikte başvuru içeriği incelendiğinde söz konusu iddianın yukarıda ayrıntılarına yer verilen ve dosyanın esasını oluşturan sözleşme yapmanın reddi iddiasıyla karşılaştırıldığında genel nitelikte bir iddia olduğu ve başvuru içeriğinde TÜYAP'ın diğer fuar düzenleyicilerini piyasadan dışlama davranışının ne şekilde gerçekleştiğine yönelik somut bir bilgi bulunmadığı görülmekte olup, söz konusu iddianın daha ziyade diğer illerdeki metal işleme teknolojilerine yönelik fuar alanlarının da TÜYAP'a kiralanması ile ortaya çıkan durumu ifade etmek üzere dosya içeriğinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda öncelikle belirtilmesi gereken, başvuru içeriğinde TÜYAP'ın fuar yerlerini kiralaması dışında somut bir dışlama davranışına yer verilmediğidir. Yapılan yerinde incelemelerde de somut bir dışlama davranışına işaret eden bir belgeye ulaşılmamıştır. Öte yandan iddianın ilk bölümünde yer alan İZFAŞ'ın fuar alanını YAĞMUR FUARCILIK yerine TÜYAP'a kiralarak TÜYAP'ın hâkim duruma/tekel konumuna gelmesine sebep olduğu iddiası ile ilgili belirtilmesi gereken ise, bu iddianın Kanun'un 6. maddesinin değil; birleşme ve devralmaları düzenleyen 7. maddesinin konusu olduğudur. Bu nedenle TÜYAP tarafından fuar alanı işletmecisi ile yapılan kira sözleşmelerinin izne tabi bir devralma işlemi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği sorusu ortaya çıkmaktadır.
- (76) Esasen bir fuar düzenleyicisinin fuar düzenleyebilmek için hâlihazırda üç ayrı seçeneği bulunmaktadır. Bu seçenekler;
- i) Fuarın düzenleneceği tarihler için fuar alanı işletmecisinden hol tahsisi talep etmek (dönemsel tahsis),
 - ii) Kira/intifa hakları yoluyla fuar alanının kullanım haklarını elde etmek,
 - iii) İlgili fuar alanını satın almak
- olarak sıralanabilecektir.

17-11/132-60

- (77) 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde; bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya devralma işlemi gerçekleştirmeleri yasaklanmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 2010/4 sayılı Tebliğ'e göre hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurulumuza bildirilerek izin alınması gereken birleşme ve devralmalar ile bu işlemlerin bildirimine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş bulunmaktadır.
- (78) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün, hisse ya da mal varlığının satın alınmasıyla, sözleşmeyle veya diğer bir yolla bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından devralınması Kanun'un 7. maddesi kapsamında devralma sayılmaktadır. Tebliğ'e göre kontrol sağlayan araçlar özellikle bir teşebbüsün malvarlığının tamamı ya da bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkı, bir teşebbüsün organlarının oluşumunda ya da kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan haklar veya sözleşmelerdir. Ancak Tebliğ'in 5. maddesinin ilk fıkrasındaki "Kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek şekilde" ifadesinde vurgulanan 'kontrolde kalıcı değişiklik' şartı önem arz etmektedir.
- (79) Konuyla ilgili olarak "Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ile Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz"un (Kontrol Kılavuzu) 13. paragrafında;

Kontrol sözleşme aracılığıyla da devralınabilir. Sözleşme aracılığıyla kontrolün sağlanması için, hedef şirket üzerinde ilgili sözleşmenin hisseler veya varlıkların devralınması halindeki benzer bir kontrole yol açması gerekmektedir. Bu nitelikteki sözleşmelerin uzun süreli sözleşmeler olması ve sözleşmeden doğan hakları tanıyan tarafın sözleşmeyi erken sona erdirmeye imkânı bulunmaması beklenmektedir. Zira ancak uzun süreli sözleşmeler pazarda yapısal bir değişiklikle sonuçlanabilir. Bu nitelikteki sözleşmelere, devralana mülkiyet hakları ya da hisseler devredilmeksizin yönetim ve kaynaklar üzerinde kontrol hakkı veren, kiralama anlaşmaları şeklindeki sözleşme türleri örnek gösterilebilir. Nitekim Tebliğ'in 5. maddesinde, kontrolün bir teşebbüsün malvarlığı üzerinde işletilmeye müsait bir kullanma hakkıyla da sağlanabileceği açıkça belirtilmektedir.

açıklamalarına yer verildiği görülmektedir. Bu çerçevede kiralama sözleşmelerinin Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilmesi için; i) işletilmeye müsait bir kullanma hakkının alıcıya devrini içermesi, ii) alıcı tarafından elde edilen hakkın hisseler veya varlıkların devralınması halindeki benzer bir kontrole yol açması, iii) uzun süreli olması, iv) kiraya verenin sözleşmeyi erken sonlandırma imkânı olmaması, şartlarının sağlanması gerekmektedir.

- (80) Kurulumuzun konu hakkındaki geçmiş kararlarından da görüleceği üzere, kontrol değişikliği yaratan işlemlere dönük olarak geniş bir perspektif benimsenmektedir. Bu çerçevede kontrol değişikliği yaratan malvarlığı ve hisse devirleri ile uzun süreli kontrol imkânı tanıyan kiralama sözleşmesi gibi anlaşmalar da bu kapsamda ele alınmaktadır²⁸.

²⁸ Kurulumuzca kiralama sözleşmeleri vasıtasıyla kontrol değişikliği yaratan devralmalara ilişkin olarak; 08-33/412-138, 10-62/1289-489, 09-07/130-42 ve 09-52/1255-319 sayılı kararlar alınmıştır.

17-11/132-60

- (81) Kurulumuzun 04.11.2009 tarih ve 09-52/1255-319 sayılı *Makromarket* kararında dosya konusu işlem şu şekilde özetlenmiştir:

İncelemeye konu işlem Makromarket'in Ulusal tarafından işletilen "Vipaş" markalı beş adet perakende mağazasının işletme haklarını demirbaş ve emtiasıyla birlikte devralmasıdır. Söz konusu işlemin gerçekleştirilmesi amacıyla 30.9.2009 tarihinde taraflar arasında "Varlık Satış Sözleşmesi" imzalanmıştır. Sözleşme maddelerinden anlaşıldığı üzere Ulusal devre konu mağazalardan yalnızca ikisinin (Etlik ve Eryaman Arya) mülkiyetine sahip olup geri kalan üç mağazada (Beştepe, Akdere, Eryaman Galaxy) kiracı konumundadır. İşlem ile birlikte Ulusal'ın mülkiyetinde olan iki mağaza için Makromarket ile kira sözleşmesi imzalanacak, Ulusal'ın kiracı olarak işlettiği üç mağazanın kira sözleşmeleri ise aynı hüküm, süre ve bedeller üzerinden Makromarket'e devredilecektir. Devri gerçekleşecek kira sözleşmelerinin süreleri Eryaman Galaxy mağazası için 8 yıl, Akdere ve Beştepe mağazaları için ise 7 yıldır. Ulusal'ın mülkiyetindeki mağazalara ilişkin olarak ise 8'er yıl süreli kira sözleşmeleri imzalanacaktır. Ayrıca Makromarket tarafından, söz konusu mağazalarda bulunan demirbaş ve emtialar da devralınacaktır.

- (82) Kurulumuzun 15.05.2008 tarih ve 08-33/412-138 sayılı kararında ise;

Taraflar arasında imzalanan "Kira Sözleşmesi" ile Egeçim'in bütün fabrika binaları, idari binaları, makine-teçhizatı ve demirbaşı Çimentaş'a kiralanmaktadır. Sözleşmenin süresi 5 yıldır. Bildirim konusu kiralama işlemi Çimentaş'a bir kullanma hakkı vererek, Egeçim üzerinde Tebliğ anlamında bir kontrol değişikliği yaratacaktır. Çimentaş kiralama işlemiyle 5 yıl boyunca ek üretim ihtiyacını karşılayacaktır. (Kiralama işlemine konu tesisinin faaliyette olması ve üretim amacıyla yeni yatırım yapılmasına gerek olmayışı hususları dikkate alındığında, bu sürenin yeterli bir süre olduğu düşünülmektedir.) Bu çerçevede 1997/1 sayılı Tebliğ anlamında bir kontrol değişikliği olması nedeniyle bildirim konusu işlemin anılan Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi olduğu sonucuna varılmıştır.

sonucuna varılmıştır.

- (83) Kurulumuzun 30.09.2010 tarih ve 10-62/1289-489 sayılı kararında şu ifadelere yer verilmektedir:

Somut olayda taraflar arasında kurulan ilişki bir kira ilişkisidir. Dolayısıyla mülkiyetin nakli anlamında bir mal varlığı devri söz konusu değildir. ... Bu durumda, mülkiyetin nakli söz konusu olmasa da, bir teşebbüse başka bir teşebbüsün malvarlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde belirleyici etki yaratabilecek hak bahşeden sözleşmelerin de "devir sözleşmesi" olarak nitelenmesi isabetli olacaktır.

İncelenmesi gereken diğer bir konu da kira sözleşmesinin böyle bir etki yaratıp yaratmadığıdır. Sözleşme'nin 7. maddesinde kira süresi 5 yıl olarak belirlenmiş ve Altinyıldız'a tek tarafı olarak sözleşmeyi 5 yıl daha uzatma takdir hakkı verilmiştir. Yani toplamda 10 yıla ulaşan bir kiralama söz konusu olabilecektir.

- (84) Kararda bu süre de dikkate alınarak, ilgili ürün pazarında faaliyet gösteren herhangi bir teşebbüsün ilgili malvarlığının mülkiyetini devralması ile bu malvarlığını kiralayıp tamamen kendi inisiyatifi ile kullanarak ticari faaliyetini yürütmesi arasındaki farkın ortadan kalktığı değerlendirilerek, işlemin Tebliğ anlamında bir devir işlemi niteliği taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

17-11/132-60

- (85) Son olarak 17.04.2013 tarih ve 13-22/321-148 sayılı Kurulumuz kararında da Full Grubu'nun maliki olduğu istasyonlarda Shell lehine 15 yıllık kira hakkı tesis edilmesi, finansal kiralama yapılan istasyonlar üzerinde Shell lehine birinci dereceden intifa hakkı tesis edilmesi ve Full Grubu'nun kira hakkına sahip olduğu istasyonlar üzerindeki kira haklarının Shell'e devir ve temlik edilmesinden oluşan işlemler Kanun'un 7. maddesi bağlamında devir olarak nitelendirilmiştir. Öte yandan, Kurulumuzun 24.10.2013 tarih ve 13-59/829-352 sayılı kararında taraflar arasındaki üç yıl üç ay süreli kira sözleşmelerinin sürelerinin kısa olması nedeniyle kontrolde kalıcı değişiklik şartını sağlamadığına dikkat çekilmektedir.
- (86) Bu açıdan değerlendirildiğinde Tablo-5'te yer verilen dönemsel tahsis sözleşmelerinin ilgili pazarda işletilmeye müsait bir kullanma hakkının alıcıya devrini içerip içermediği ve Kanun'un 7. maddesi bağlamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu gündeme gelebilecektir. Tablo-5'te yer verilen sözleşmelerin tip sözleşmeler olduğu göz önüne alındığında, bahse konu sözleşmelerin tümünün ayrı ayrı incelenmesi yerine, şikâyet konusu İZFAŞ ile TÜYAP arasındaki 21.07.2016 tarih ve yedi yıl süreli tahsis sözleşmesi bu kapsamda değerlendirilmiştir.
- (87) İZFAŞ'ın fuar alanı işletmeciliği dışında bu dosya kapsamında belirlenen ilgili pazarlarda faaliyet göstermediği TOBB Fuar Takvimi'nde yer alan bilgilerden anlaşılmaktadır. Teşebbüs yalnızca 2012 ile 2013 yıllarında "Plastik, Ambalaj ve Teknolojileri" alanında fuarlar düzenlemiştir. Bu anlamda teşebbüsün herhangi bir iş kolunu veya faaliyetini (örneğin kendi düzenlediği bir fuarı) TÜYAP'a devretmesinin söz konusu olmadığı değerlendirilmektedir.
- (88) Öte yandan TÜYAP ile İZFAŞ arasında imzalanan Sözleşme'nin yukarıda yer verilen Kurulumuz kararlarına konu kira sözleşmelerden belirgin farklılıklarının olduğu göze çarpmaktadır. Bu kapsamda Sözleşmenin Konu başlığını taşıyan ikinci maddesinde,

"Bu sözleşme Şirket tarafından Sözleşmenin 4. maddesinde belirtilmiş tarihlerde organize edilecek 2017-2019-2021 ve 2023 yıllarındaki MAKTEK İZMİR Fuarı'nın (Bundan böyle FUAR olarak anılacaktır) gerçekleştirilmesi amacıyla, ŞİRKET'e fuarizmir'de yer tahsis edilmesi ve buna ilişkin esasların belirlenmesi amacıyla düzenlenmiştir."

hükmüne yer verilmektedir. Sözleşme'nin üçüncü maddesinde, düzenlenecek fuarın sözleşmede münhasıran belirtilen ürün gruplarını kapsayacağı, bu ürün grupları dışındaki ürün gruplarının MAKTEK FUARI'na dâhil edilmesinin İZFAŞ'ın yazılı iznine bağlı olacağı düzenlenmektedir. Sözleşme'nin 3/e maddesinde yasaklanan fiilin tespit edilmesi halinde İZFAŞ'a Sözleşme'yi derhal feshetme, Sözleşme konusu mahalleri TÜYAP'a teslim etmeme, teslim edilmişse derhal boşalttırma vb. haklar tanınmaktadır. Benzer şekilde Sözleşme'nin 3/d maddesinde fuarda yiyecek-içecek satışlarının yasaklandığı, İZFAŞ'ın bu nedenle MAKTEK FUARI'nı iptal edebileceği taraflarca kabul edilmektedir.

- (89) Sözleşme'nin 5-7. maddelerinde, temizlik, güvenlik, elektrik, internet, telefon hattı, su, basınçlı hava gibi hizmetleri İZFAŞ'ın sunacağı; 8. maddesinde ise holler içerisinde yer alan Cafe-Restoran alanlarında üçüncü kişilerin faaliyette buldukları ve TÜYAP'ın bu alanların dışında ilgili hizmetleri kendisinin sunamayacağı düzenlenmektedir.
- (90) Taraflar arasındaki Sözleşme'nin "Sözleşmenin Süresi" başlıklı 4. maddesinde ise,

"Fuarın gerçekleşmesi ile işbu Sözleşme amacına ulaşmış sayılır ve sona erer. Ancak Sözleşmenin ŞİRKET tarafından yapılacak ödemeler ve taahhütlere ilişkin hükümleri, ödemeler tamamlanincaya ve taahhütler yerine getirilinceye kadar devam edecektir."

hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede taraflar arasındaki tahsis sözleşmesi TÜYAP'a yalnızca fuar tarihleri içerisinde, sözleşmeye konu yerlerde ve sözleşmenin amacıyla sınırlı olarak bir kullanım hakkı sağlamaktadır.

17-11/132-60

- (91) Yukarıda yer verilen hükümlerin incelenmesinden, TÜYAP ile İZFAŞ arasındaki Sözleşme'nin fuar yapılması planlanan tarih aralıklarında dahi ilgili malvarlığı üzerinde TÜYAP'a kontrol hakkı tanımadığı, kiraya verenin Sözleşme'yi erken sona erdirme imkânının bulunduğu, TÜYAP'a bu hususta sözleşmenin erken sona erdirilebilmesini engelleyebilecek herhangi bir hak tanınmadığı anlaşılmaktadır.
- (92) İlave olarak, yukarıda yer verildiği üzere, İZFAŞ ile YAĞMUR FUARCILIK arasında görülen davaya ilişkin İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2014/289 K. sayılı kararı incelendiğinde, taraflar arasındaki dönemsel tahsis sözleşmesinin bir kira sözleşmesi olarak nitelendirilemeyeceği sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Bütün bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, taraflar arasındaki tahsis sözleşmesinin Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde incelenemeyeceği anlaşılmıştır.
- (93) Öte yandan TÜYAP'ın fuar alanı işletmecileriyle imzaladığı kira sözleşmelerine ilişkin değerlendirme, tahsis sözleşmelerine ilişkin değerlendirmelerden farklılık arz etmektedir. Zira aşağıda görülebileceği üzere söz konusu sözleşmeler yukarıda yer verilen dönemsel tahsis sözleşmelerinden içerik ve kapsam itibarıyla farklıdır. Bu kapsamda örnek olarak, Çukurova Fuarcılık A.Ş. ile TÜYAP arasında imzalanan 29.07.2015 tarihli sözleşmenin bazı hükümlerine ve bunlara ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.
- (94) Taraflar arasında imzalanan sözleşmenin 2. maddesinde,

“Adana İli, Kurttepe Mahallesi, Prof. Dr. Necmettin Erbakan Bulvarı No:242 bulunan ve 1 nolu ekte görülen ve 13.439,70 m2 lik kapalı alana sahip 1 no.lu hol ile açık fuar ve sergi alanlarının ve otopark alanlarının ve bunların her tür idari/teknik tesisatının ve tüm bunların ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan ve kurulacak teknik alt ve üst yapıların kiralanaşına ilişkin koşullar ile tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini düzenler.”

hükmüne yer verilmektedir. Maddenin devamında kiraya verenin 2 no'lu holü inşa ettirme kararı alması halinde söz konusu holün mezkûr sözleşmedeki şartlarla kiracıya kiralanacağı kararlaştırılmaktadır. İlgili maddeden anlaşılacağı üzere mezkûr kira sözleşmesi kapsam itibarıyla belirli bir fuarın düzenlenmesini değil, fuar alanının işletilmesini içermektedir. Bu husus, Sözleşme'nin 10/E maddesinden de açıkça anlaşılabilir:

“Kiracı, yıl içerisinde kendisi tarafından düzenlenecek fuarların dışında kalan tarihlerde, söz konusu fuarlarda sergilenecek ürün veya hizmet gruplarının aynı veya benzerinin sergileneceği fuarlar dışındaki fuarlar için, sektörde itibar ve tecrübe sahibi, yetkin fuar şirketlerine fuar alanını tahsis edebilir, bu nitelikteki şirketler ile ortak fuar düzenleyebilir. Diğer yandan, fuar hazırlık ve organizasyon tarihlerinden arta kalan tarihlerde kiracı ya da kiralayan varılacak ortak mutabakat dahilinde kongre, semineri kültürel faaliyet, gösteri, sanat, spor etkinlikleri ile kamu yararına fuar alanı kullanabilir. Bu madde kapsamında düzenlenen fuarlara ilişkin gelirler kiracıya aittir.”

- (95) Sözleşme'nin 6. maddesinde kira sözleşmesinin konusunu oluşturan taşınmaz ve müştemilatının fuar ve fuarcılık hizmetleri amacı ile kullanılacağı belirtilmektedir. Sözleşme'nin “Kiranın Süresi, Başlangıç Tarihi” başlığını taşıyan 9. maddesinde ise “Kira Süresi: 10 (on) Yıldır.” hükmüne yer verilmektedir.
- (96) Bu bağlamda TÜYAP'ın çeşitli fuar alanı sahipleriyle imzaladığı kira sözleşmeleri,
- Belirli bir fuarın düzenlenmesine değil, fuar alanının işletilmesine yönelik olması,
 - TÜYAP'a fuar alanının bütünü üzerinde kira süresi boyunca kesintisiz kullanım hakkı sağlanması,
 - TÜYAP'ın üçüncü kişilere fuar alanı tahsis edebilme yetkisine sahip olması
- yönleriyle dönemsel tahsis sözleşmelerinden farklılaşmaktadır.

17-11/132-60

- (97) Bu çerçevede ilgili Sözleşme hükümleri yukarıda verilen mevzuat düzenlemeleri ve geçmiş tarihli Kurulumuz kararları çerçevesinde değerlendirildiğinde, mezkûr kira sözleşmeleri aracılığıyla TÜYAP'ın ilgili fuar alanları üzerinde belirleyici etki uygulayabilme olanağına kavuştuğu, ayrıca Tablo- 5'te yer verilen taraflar arasındaki sözleşmelerin süresi de göz önüne alındığında ilgili sözleşmeler yoluyla 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi kapsamında fuar merkezlerinin kontrolünde sözleşme süresi boyunca kalıcı değişiklik meydana geldiği ve söz konusu kira sözleşmelerinin birer devralma olarak nitelendirilebileceği değerlendirilmektedir.
- (98) Bu kapsamda, TÜYAP'a gönderilen bilgi isteme yazısında TÜYAP'tan söz konusu sözleşmelere ve bu sözleşmelerin imzalandıkları tarihlerden bir önceki yılda faaliyet gösteren fuar alanı işleticilerinin söz konusu yıl itibarıyla elde ettiği ciroya ilişkin bilgi talep edilmiştir. TÜYAP'tan gönderilen cevabi yazının ekinde bulunan kira sözleşmelerinden, TÜYAP ile aşağıda zikredilen taraflar arasında;
- Bursa'da yer alan Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi için Bursa Ticaret ve Sanayi Odası ile ilk olarak 02.07.2002 tarihinde 4 yıl, akabinde 04.07.2006 tarihinde 10 yıl ve 01.05.2005 tarihinde dokuz yıl sekiz ay süreli bir kira sözleşmesinin,
 - Adana'da yer alan Adana Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi için Adana Büyükşehir Belediyesi İştiraki Çukurova Fuarcılık A.Ş. ile ilk olarak 15.08.2008 tarihinde 10 yıl, akabinde 29.07.2015 tarihinde 5 yıl süreli bir kira sözleşmesinin,
 - Konya'da yer alan Konya Uluslararası Fuar Merkezi için Konya Ticaret Odası ile ilk olarak 17.01.2003 ve 12.04.2006 tarihlerinde 5 yıl, 17.01.2012 tarihinde 11 yıl ve 24.03.2015 tarihinde 10 yıl süreli kira sözleşmelerinin,
 - Diyarbakır'da yer alan Diyarbakır Fuar ve Kongre Merkezi için Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası ile 13.08.2008 tarihinde 10 yıl süreli bir kira sözleşmesinin,
 - Samsun'da yer alan Samsun Fuar ve Kongre Merkezi için Samsun FKM Samsun Fuar ve Kongre Merkezi İşletme Yatırım A.Ş. ile 04.07.2014 tarihinde 10 yıl süreli bir kira sözleşmesinin

imzalandığı görülmektedir.

- (99) Dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgelerden, TÜYAP'ın Diyarbakır ve Samsun'da yer alan fuar merkezlerinin ilk işleticisi olduğu görülmektedir. Bilindiği üzere Kontrol Kılavuzu'nun 17. paragrafında kontrole ilişkin olarak,

“Varlıklar üzerinde kontrolün devralınması, ancak söz konusu varlıklar bir teşebbüsün kendisine pazar cirosu atfedilebilen bir bölümünü teşkil ediyorsa Kanun'un 7. maddesi kapsamında devralma olarak kabul edilebilir.”

açıklamasına yer verilmektedir. Bu bağlamda her iki fuar merkezinin de daha önce işletilmemesi nedeniyle kendisine atfedilebilecek bir pazar cirosu bulunmadığı ve bu nedenle söz konusu işlemlerin birer devralma işlemi olmadığı değerlendirilmektedir²⁹.

- (100) Öte yandan dosya içeriğinde yer alan bilgi ve belgelerden yola çıkılarak, Bursa, Adana ve Konya'da yer alan fuar merkezlerinin TÜYAP ile yapılan kira sözleşmelerinden önce de işletildiği, bu bakımından Kontrol Kılavuzu'nda yer aldığı üzere kendisine pazar cirosu atfedilebilir bir varlığın TÜYAP'a devredildiği, bu nedenle ilgili sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında birer devralma olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

²⁹ Yapılan değerlendirmede, daha önce anılan alanda fuarcılık sektörüne ilişkin bir faaliyet olmaması dikkate alınmıştır. Diğer yandan söz konusu kiralama işleminin kontrol devri içerdiği varsayılrsa dahi, anılan alanda fuar alanı işletmeciliği öncesi ciro atfedilebilir bir ekonomik aktivite bulunmadığından ciro eşiklerinin aşılmadığından bahisle işlemin izne tabi olmadığı da söylenebilecektir.

17-11/132-60

(101) Bu noktada işlemler hakkında zamanaşımı değerlendirmesi yapabilmek için ilgili devralma işleminin gerçekleştirilme zamanının ortaya konulması gerekmektedir. 2010/4 sayılı Tebliğ'in 10. maddesinin yedinci fıkrası, *"Birleşme veya devralma işlemlerinde gerçekleştirilme tarihi, kontrolün değiştiği tarihtir."* hükmünü haizdir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde TÜYAP'ın,

- Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nin kontrolünü ilk olarak 02.07.2002 tarihinde Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'ndan devraldığı,
- Adana Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nin kontrolünü ilk olarak 15.08.2008 tarihinde Adana Büyükşehir Belediyesi İştiraki Çukurova Fuarcılık A.Ş.'den devraldığı,
- Konya Uluslararası Fuar Merkezi için Konya Ticaret Odası'nın kontrolünü ilk olarak 17.01.2003 tarihinde Konya Ticaret Odası'ndan devraldığı

ve günümüze kadar kesintisiz olarak söz konusu merkezler üzerinde kontrol uygulamaya devam ettiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu noktada, taraflar arasında daha sonra çeşitli tarihlerde yenilenen sözleşmelerle bahse konu fuar merkezleri üzerindeki kontrole ilişkin bir değişiklik yaratılmadığından, mezkûr sözleşmeler devralma işleminin gerçekleştirilme tarihine ilişkin değerlendirmede dikkate alınamayacaktır.

(102) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinde izne tabi birleşme ve devralmaların Kurul izni olmaksızın gerçekleştirilmesi halinde devralan teşebbüse, teşebbüsün karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin binde biri oranında idari para cezası uygulanacağı düzenlenmektedir. Kanun'un 11. maddesinde ise, bildirilmesi zorunlu olan birleşme ve devralma işlemlerinin Kurula bildirilmemiş olduğu hallerde, Kurulun herhangi bir şekilde işlem den haberdar olduğu zaman kendiliğinden birleşme veya devralmayı incelemeye alacağı düzenlenmektedir.

(103) Öte yandan, işbu dosya kapsamında ilgili işlemlerin öncelikle 5326 sayılı Kanun'un zamanaşımına ilişkin hükümleri kapsamında incelenmesi uygun bulunmuştur. Söz konusu Kanun'un *"Soruşturma Zamanaşımı"* başlığını taşıyan 20. maddesinde,

(3) Nispî idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresi sekiz yıldır.

(4) Zamanaşımı süresi, kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar.

hükümlerine yer verilmektedir. Dosya konusu işlemler bu kapsamda değerlendirildiğinde Adana Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nin TÜYAP'a devrine ilişkin işleme dair soruşturma zamanaşımının 15.08.2016 tarihinde, Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nin TÜYAP'a devrine ilişkin işleme dair soruşturma zamanaşımının 02.07.2010 tarihinde, Konya Uluslararası Fuar Merkezi'nin TÜYAP'a devrine ilişkin işleme ilişkin soruşturma zamanaşımının ise 17.01.2011 tarihinde olduğu görülmektedir. Bu nedenle mezkûr devralma işlemlerine ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem tesis edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

17-11/132-60

J. SONUÇ

- (104) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

(23.03.2017 tarihli ve 17-11/132-60 sayılı Kurul Kararı)

Kurulun 23.03.2017 tarih ve 17-11 sayılı toplantısında görüşülen İzfaş İzmir Fuarçılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Ticaret A.Ş.' nin plastik ve metal işleme sektöründe fuar düzenleyen teşebbüsle sözleşme yapmayı reddederek teşebbüsü piyasa dışına çıkardığı ve ilgili fuarın düzenlenmesini Tüyp Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş.' ye bırakarak Tüyp Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş.' nin tekel konuma gelmesine sebep olduğu, Tüyp Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş.' nin hemen hemen tüm illerdeki fuar alanlarını işletmeye başladığı ve diğer fuar düzenleyicilerini piyasadan dışladığı iddiasına 4054 sayılı Kanun'un 41. Maddesi uyarınca aşağıdaki gerekçelerim nedeniyle karşıyım.

İlgili coğrafi pazarın Kurulun Congresium (27.10.2016 tarih 16-35/604-269 sayılı) kararındaki gibi fuarın yapıldığı bölge ya da il bazında belirlenmesi gerekirken bunun yapılmaması hatalı bir yaklaşım olmuştur.

Bu hatalı yaklaşım fuarların çift taraflı bir pazar olduğunu gözardı etmektedir. Zira ilgili pazar belirlenirken fuarların katılımcıları dikkate alınıp ziyaretçi tarafı dikkate alınmamıştır. Sadece katılımcıları dikkate alıp katılım için fuarın yapıldığı bölgenin dışından da katılım olduğunu görerek ilgili coğrafi pazarı "Türkiye" olarak belirlemek bir sakınca olarak görülmeyebilir. Oysaki fuarların sadece katılımcıları için yapılmadığı, aynı zamanda o fuara büyük ölçüde o il ya da bölge sınırları içinden katılacak fuarın düzenlendiği sektörle alakalı ziyaretçiler için de yapıldığı, ziyaretçi olmaksızın fuarların yapılmasının bir anlamının olmayacağı dikkate alındığında bu yaklaşım geçerliliğini kaybetmektedir. Türkiye'nin değişik bölgelerinde fuar düzenlemenin amacı da bu pazarın diğer tarafını oluşturan ziyaretçiler içindir. Aksi takdirde teknik ve alt yapı imkânları yeterli bir ya da birkaç il de bütün fuarları düzenlemek yeterli görülebilirdi. Bu itibarla Kurulun daha önceki yaklaşımından ayrılmak isabetli olmamıştır.

Diğer taraftan İZFAŞ' ın İzmir' de fuar alanı işleticisi olarak tek olduğu dikkate alındığında hâkim durumda olduğunda şüphe bulunmamaktadır. Uzun yıllar boyunca şikâyetçi tarafından işletilen IPAC ve 3T fuarlarını birini kendi işletmek diğerini ise objektif olmayan bir takım varsayımsal gerekçelerle fuar işletmeciliği pazarında hâkim durumda olduğu iddia olunan bir teşebbüse vermek hâkim durumunu kötüye kullandığına karine teşkil etmektedir. Mevcut tespitler Kurulun Congresium (27.10.2016 tarih 16-35/604-269 sayılı) kararındaki cezaya konu olan tespitlerle benzerlik arz etmektedir.

Hâkim durumda olan bir teşebbüsün salt daha fazla gelir elde etmek adına yüksek pazar payına sahip olan teşebbüsleri tercih ederek küçüklerin yok olmasına sebebiyet verecek nitelikte politikalar izlemek gibi bir lüksünün olmaması gerekir. Hâkim durumda olan

teşebbüsler ilgili sektörde faaliyet için vazgeçilmez nitelikte altyapı ya da tesislere sahiplerse bunları sadece büyüklere tahsis etmek yerine rekabetçi bir piyasa adına hem büyüklerin ve hem de küçüklerin faaliyet gösterebilecekleri yöntemler uygulayarak piyasayı olabildiğince tüm teşebbüsler açması gerekirken bunun aksine hareket edilmesi, dolayısıyla soruşturma açılması gerekirken buna gerek görülmemesi karşı oy kullanmamızı gerektirmiştir.

Fevzi ÖZKAN
Kurul Üyesi